

ROMÂNUL

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
ternază

Contele Tisza și „Românul”.

Arad, 27 Februarie

Contele Károlyi Gyula, comitele de tristă memorie al comitatului Arad, în interpelația ce a adresat primului ministru în ședința de ieri a camerei magnaților privitor la tratările urmate cu reprezentanții comitetului nostru național, a formulat, între alte acuzații tendențioase, și acuzația cea puțin inteligentă, că ziarul nostru „Românul” nu ar fi observat loialitatea de rigoare în timpul tratărilor. Primul ministru, contele Ștefan Tisza, răspunzându-i pe larg (după cum se vede în altă parte a numărului de față), și-a permis să ne șarjeze cu următoarele declarații:

„Domnul contele Károlyi s'a referit la Români, zicând că acest ziar ar fi organul oficial al partidului naționalist român. După cât știu eu, nu e. După cât știu eu reprezintă cel mai extremist curent de agitație naționalistă în presa naționalistă românească, reprezintă curentul care nu vrea înțelegerea, curentul, care voiește să trăiască din divergențele dintre Unguri și Români, pentru că e o glorie ieftină și o pâine ieftină în acelaș timp, pentru mulți, să trăiești pe lângă unei activități agitatorice. (Mișcare pe lângă guvernamentale.) Reprezintă curentul, care căruți sprijinitori — deși poate fără să vrea — sunt și acei bărbați unguri, cari lucrează tot împotriva bunei înțelegeri dintre Români și Unguri, precum și aceia, împotriva cărora era întreprinsă acțiunea de înțelegere, care, spre regretul meu, de data asta n'a reușit. S'a referit contele, domnul contele, la declarațiile presei și bărbaților conducători ai Românilor. De presa românească să nu vorbim. Intocmai cum resping în chipul cel mai categoric încercarea factorilor din străinătate de a-mi reproșa ținuta de mulțumiri necalificabilă — cel puțin în termeni parlamentari nu, — a presei maghiare; întocmai cum resping în chipul cel mai categoric încerca-

rea de a pune purtarea asta a presei libere în căruța națiunii maghiare ori a guvernului, ar fi o greșală tot atât de mare să faci responsabili pe conducătorii responsabili ai politicii românești pentru purtarea, de multe ori foarte puțin estetică și foarte necorectă, a presei românești”.

Înainte de toate aște contele Tisza, că ziarul „Românul” e nu numai organul principal al partidului național (și nu „naționalist”) român, ci ziarul de caldă și convinsă propagandă al întregului neam românesc din patrie. E foarte semnificativ, când capul unui regim general nu știe nici atâta lucru și e foarte caracteristic, când, în atât de puțin laudabilă desorientare, acel cap își permite ieșiri atât de vulgare ca cele de mai sus.

Apare de departe, cât de severă poate să fie responsabilitatea unui prim-ministru ungur, chiar când acela se cheamă contele Tisza: el se mulțumește într-o chestiune de-o importanță cardinală pentru stat, cu un izvor de informație atât de dubios și de tulbure, cum e izvorul insinuațiilor și intrigilor prea urit interesate ale Românilor renegați, ale mercenarilor decăzuți ai partidului guvernamental: Mangra și Siegescu.

Reptilele politice românești sunt în plină svârcolire pe semne — și e regretabil faptul, că primul ministru poate să încălzească la sân pe acele biete ființe. Regretabil și caracteristic.

În timpul tratatelor „Românul” a fost de-o lealitate superioară, pe care contele Tisza n'a știut s'o impună ziarelor sale guvernamentale. Pentru noi lealitatea e însuș spiritul legitimității luptei ce dăm. Vom respinge deci cu scârbă încercarea de-a ni se atribui procedeele murdare ale celei mai mari părți din presa ungurească. Nu ne vom lăsa presionați de acuzațiile deplasate ale primului ministru. Respingem cu mâhnire insinuația, că lupta purtată de acest ziar ar fi inspirată de instinctele josnice ale speculei. Adresa acestor instincte a fost și va fi numai la Budapesta, acolo în atmosfera familiară a politicii de nebunii șovine.

„Românul” e amvonul unor credințe politice sfinte, pe cari nu le vom lăsa niciodată profanate, nici din partea contelui Tisza. De pe acest amvon vorbește curățenia politică sacerdotală și ea e ști-

mată și urmată cu adâncă convingere de toți Românii cinstiți.

În scrisul nostru protestează întreagă tăria de viață a neamului, în numele căruia și pentru care se scrie acest ziar. Contele Ștefan Tisza ar trebui să-și aplece sincer urechea la glasul acestui scris și se va convinge, poate — câtă vreme mai presupunem buna-i credință, — că adevărurile ce se apleacă aici sunt adevărurile ireductibile ale intereselor de viață națională românească, nestângănită, în cadrele acestui stat.

Da, viața națională românească, în cea mai adevărată concepție, aceasta e ținta scrisului nostru, — și dacă contelui Tisza i se pare că această țintă e „foarte puțin estetică și foarte necorectă”, își dă numai singur certificatul lipsei de vocațiune pentru problema de stat cardinală a celor patru milioane de Români din Ungaria.

Erori fundamentale.

Arad, 27 Februarie.

Una din erorile fundamentale și fatale cari se răspândesc și se vulgarizează acuma de atâta timp printre concetățenii noștri maghiari, este aceea de a se crede și a se spune că, dacă *desnaționalizarea* noastră nu s'a produs în curs de o mie de ani de când soarta ne-a hărăzit norocul ca să trăim alături între aceleași hotare, aceasta s'ar fi întâmplat numai din cauză că *cuceritorii* maghiari au fost prea generoși și prea liberali, lăsând popoarele *cucerite* să subsiste și să se desvolte fiecare după credințele și originea sa...

În contradicție cu părerea cunoscută a regelui Ștefan cel sfânt, fostul președinte de consiliu d. Coloman Széll spunea mai deunăzi, la o adunare a uneia din numeroasele societăți culturale maghiare, că ar fi un mare

Alfred Capus.

Lichidare.

Autorul nuvelei de mai jos a fost ales, după cum se știe, membru al Academiei franceze. Am vorbit în Cronica din Paris de meritul și de defectele operei lui literare. Traducând această bucată doresc să-mi ilustrez spusesele de cetitori. Ei vor găsi într'însa caracteristica talentului lui Capus, adică, o observațiune lucidă, exactă, dar puțin profundă și predilectia de a reda personalitățile mediocre, suflete banale, patimi mărunte. Recunosc că în teatrul său, pe care l'am caracterizat în altă parte, autorul academician are mai multă grație. Dar nuvela care urmează în traducere românească conține într'însa germenul romanului „Rien ne va plus” al lui Alfred Capus. Am scos-o din volumul „Povești de Parizieni” al aceluiaș autor. — Adrian Corbul.

În vreme ce Chambon, foarte nervos, arunca zămezi de hârtii în cămin, deschidea și reînălța brusc sertarele, se agita, murmură cuvinte nedeslușite, feciorul lui, Antonin, foarte liniștit și foarte rece, pune în rânduială mobilele și obiectele din odaie. El întrebă:

— Pot să ard toate astea, domnule?

Chambon făcu un semn și numai decât sările începură să ardă. Apoi arătă cu degetul spre Mersul trenurilor”.

— Nu vă mai dați osteneala de a verifica, domnule, zise Antonin. Sunt sigur că trenul pleacă la opt și cincisprezece.

Dar Chambon se asigură totuș din nou în mod mașinal.

— Mai am trei sau patru ceasuri în fața mea. Apoi căzu pe fotoliu și scoase un suspin.

— Nu vă mai faceți atâta sânge rău, domnule, rosti Antonin. Asta se întâmplă la toată lumea. Anul trecut a fost rândul prietenului Dvoastră... cum îl cheamă?

— Varon?

— Da, d. Varon. Operațiunile lui au luat o întorsătură rea; a plecat și azi e foarte fericit în străinătate... nu mai știu pe unde.

— A lăsat un pasiv de șase milioane. Era cât pe-aci să pierd și eu bani cu dânsul, reluă Chambon. Ah! am scăpat ieftin și ziua aceea.

— Șase milioane! strigă Antonin.

Păru a șovăi.

— Domnul să nu ia cele ce-i voi spune în nume de rău. Sunt de destulă vreme în serviciul Dvoastră și vă sunt cu totul devotat... Dar care este pasivul Dvoastră?

Chambon se ridică și izbi cu piciorul în dușumea.

— Aici e ghinionul meu, vezi tu, bietul meu Antonin! Pasivul meu va fi neînsemnat. Nici a 6-a parte din pasivul lui Varon... dar ce spun eu? nici măcar a zecea parte!

— Sunt lucruri într'adevăr nedrepte, conchise Antonin. Dar, urmă el, sunteți Dv. sigur, domnule, că nu exagerați? Nu mai e nici o nădejde?

Chambon avea în feciorul său o încredere absolută. Antonin era un bărbat matur, liniștit și metodic, și era în serviciul său de cincispre-

zece ani, de când întâile lui speculațiuni îl scoaseră din mizerie.

— Dacă nu plec astă seară, mâine seară sau poimâine cel mai târziu, aș fi arestat, zise Chambon cu convingere.

— Domnul trebuie să-și cunoască afacerile mai bine decât mine. Așa dar, trebuie să plecați. Nu vă fie teamă, domnule, când ai bani trăiești bine ori unde.

Chambon își duse instinctiv mâna la portofoliul său, și, amintindu-și de suma pe care o conținea, simți un fel de ușurare. Își puse blana, își luă bastonul și pălăria, și îi zise încet lui Antonin:

— Vezi să fi la gară la opt fără un sfert.

Servitorul, mișcat, se inclină.

Apartamentul lui Chambon era situat la câțiva pași de bulevard. Când cotea strada, întâlni unul din camarazii săi dela Bursă și își strânseră mâinile.

— Mergi la club?

— Am să dau o raită pe acolo.

— Te urmez și eu.

De fapt, acesta era mijlocul cel mai bun de a omorî vremea care-l despărțea de plecare. De altfel prezența lui la cerc în momentul dispariției lui definitive era interesantă. Nu că vremea din prietenii săi i-ar fi bănuț aventură, căci nimănui nu cunoștea situația lui exactă și, sub aerul lui binevoitor și „bon-vivant”, el ascundea o discreție profundă. Și nici vre-o femeie nu se

râu (baj) faptul cumcă în țara, în regatul acesta al Ungariei, nu trăiesc douăzeci de milioane de maghiari, în locul unei atât de mari împetrișturi de naționalități. Și adăoga: — „De o mie de ani este o mare greșală a ființei, a istoriei maghiare, a înaintașilor, față de existența noastră. Această greșală porced din motive nobile: n'au voit să siluiască pe nimeni. I-au lăsat pe toți în limba și religia lor, liberi și fără atingere...” Apoi, spre provocare de și mai mari aplauze, următoarea tiradă: — „Mare lucru a fost acesta, suntem unici în Europa, nici o altă națiune nu l-a făcut. Dacă ar fi făcut tot așa Francezii, Italianii, Germanii, dacă ar fi făcut ceea ce am făcut noi Maghiarii din epoca Stului Ștefan încoace: (iată-l dar și pe Stul Ștefan luat la refec!) „atunci ar exista oare astăzi o Franță, o Germanie, o Italie, ca țări cu limbă unitară? Nu cred...”

Este ilustrată aci cum nu se poate mai bine eroarea fundamentală și fatală de care vorbim în primele rânduri ale acestui articol. Cu atât mai bine ilustrată, cu cât d. Coloman Széll pune înainte și exemple și comparații istorice cari arată tocmai... contrarul concluziilor la cari i-ar plăcea să ajungă.

Unitatea de limbă a Franței, a Italiei, a Germaniei, este ea oare rezultatul unei constrângeri? — este ea oare rezultatul unui sistem de intoleranță din partea unei rase cuceritoare, față de credințele sau ființa etnică a popoarelor cucerite?... Nici decum! Vedem doar, în Franța și în Italia, fenomenul acesta că popoare năvălitoare, tocmai în felul (să nu fie cu supărare) al Maghiarilor, au fost ele desnaționalizate și astfel s'a păstrat „unitatea de limbă” în acele țări. În Germania, iarăș, istoria nu ne spune nici decum că unitatea de limbă ar fi fost păstrată prin intoleranță sau constrângere; iar exemplul ce s'ar putea aduce, astăzi, cu Polonezii, e tocmai de natură a arăta, a învedera ori și cui, cât de greu, în anumite cazuri chiar *imposibil*, este a se ajunge la „unitatea de limbă” prin asemenea mijloace.

Ori câte aplauze a cules așadar d. Colo-

man Széll dela un auditor prea mult dispus în sensul vederilor dsale, aplauzul adevărului și al dreptei judecări n'ar putea să revină pil-delor dsale istorice.

Dacă în statul acesta nu sunt douăzeci de milioane de Maghiari, — (și acest lucru nu este un râu, decât poate întru atâtă cât sunt și se hrănesc exaltări ce nu se pot împăca cu realitatea lucrurilor), — faptul nu se datorește nici unei generozități și nici unui liberalism. Din contră, istoria este stup de dovezile încercărilor de opresiune, exercitate în deosebi de oligarhia maghiară, asupra popoarelor socotite drept cucerite, subjugate și *cel mult tolerate* aci „usque ad beneplacitum...”

Ce este asta? Generozitate? libertate? — Și, în ce ne privește în deosebi pe noi Români, acea „*unio trium nationum*” a cărei parodie pare-că ar voi să se repete, oarecum *modernizată*, și în timpurile noastre, ce însemna oare? Era continuarea și stăruirea în acea „mare greșală” de a nu se urmări siluirea nimănui, de a se lăsa toți în limba și religia lor, liberi și fără atingere?...

Nu, domnule Coloman Széll și dvoastră — ceilalți ca d-sa, — nu propovăduiți ascultătorilor dvoastră, prea dispuși a se lăsa pradă amăgirilor de acest fel, asemenea erezii. Dacă noi n'am fost desnaționalizați în zece secole de conviețuire cu Maghiarii, acest lucru nu se poate datora decât sau neputinței asimilatoare până în acest grad al rasei maghiare, sau vigoarei și rezistenței intangibile a rasei noastre, — sau, și mai bine, *ambelor* acestor cauze cari în acest caz se contopesc, întregindu-se, în una singură.

Atâta am mai avea de spus, pentru astă una dată, drept încheiere: „— Nu urăsc pe cei de altă limbă din această țară”, — adăoga d. Coloman Tisza în discursul din care făcurăm citațiile de mai sus; — „dar mărturisesc — și nu-mi vor lua nici ei în nume de râu — că mi-ar plăcea mai bine dacă ar fi Maghiari...” La rândul nostru, putem să asigurăm pe orișicine că nu urâm nici noi pe compatrioții noștri maghiari, — însă credem

că încă și mai puțin dâșii ar putea să ne în nume de râu că ne place și nouă și vom să rămânem și să ne urmărim destinele ca *Români*, în aceasta a noastră patrie comună.

Chestia românească în camera magnaților

• Răspunsul primului ministru.

(Continuarea ședinței de ieri.)

Arad, 27 Februarie.

Primul ministru contele Tisza — după cum am amintit în numărul de azi — a răspuns imediat la interpelația contelui Károlyi Gyula în chestia tratativilor urmate cu Români.

Primul ministru declară îndată la începutul vorbirii sale că va răspunde scurt, după ce s-a precizat punctul său de vedere în chestia românească în mai multe rânduri. La cu bucurie la cunoștință declarația interpellantului că chestia aceasta, în care sunt în joc marile interese de existență ale națiunii, nu-i permis să fie privită prin prisma punctului de vedere de partid și se adresează către toți factorii vieții publice ca pe cât se poate privitor la aceasta chestie să abandoneze punctul de vedere de partid. Ce privește tratativele primul ministru spune, că întotdeauna a încercat să liniștească opinia publică, dar amăruntelul unui schimb de vederi intim nici unde nu e obiceiul să se deie în publicitate până ce aceasta nu o impune interesul public. În presa maghiară lansarea sistematică și conștie de neadevăruri a luat din nou simni, încât opinia publică ar putea să fie desub de matură și să nu le mai dea nici o importanță ci să aștepte lămuririle din loc competent. El nu ajunge să le desmintească pe toate având ziua numai 24 de ore.

Mă provoc la declarațiile mele privitor la executarea legii școlare din 1868, din care rezultă punctul meu de vedere în chestia de naționalitate. N'am urmat pilda antecesorilor mei cari s'au reținut dela declarații clare privitor la chestia aceasta, pentru că am ținut de o mare importanță ca să precizez punctul meu de vedere și privitor la aceasta problemă delicată, în toate direcțiunile, față cu opinia publică maghiară și față cu naționalitățile. Astfel n'am pregetat să execut în mare parte dispozițiunile învechite și devenite neexecutabile codificate

afla amestecată în cazul său, căci dragostele lui fuseseră întotdeauna la întâmplare și fără importanță. Povestea lui era aceea a micilor castastrofe financiare pe cari ziarele le rezumă în zece linii și de cari a doua zi doar victimele își mai aduc aminte. După mai mulți ani de vagabondaj, el intră la Bursă. Mai întâi avusese noroc; încet încet îi se încredință bani pe cari îi mânua cu prudență.

Intr'o zi, începu să piardă fără motiv, așa cum câștigase și, simțindu-se incapabil să mai reziste, se hotărî să plece, ducând cu el resturile, cari se ridicau totuși la o sumă frumușică. O jumătate oră de Bursă, câteva strigăte sub peristil, cinci sau șase semne cu creionul într'un carnet, fuseseră de ajuns pentru a transforma în fugitiv pe acest om vesel, plin de încredere și de voie bună. Căci Chambon nu era vre-unul din acei bursieri cinici, fără scrupule și omenie. El aducea bucurios servicii altora și egoismul său se exprima în forme amabile. Un moment avu chiar ideea să nu fugă, ci să aștepte, pocăit și umilit, hotărârile justiției, precum și de a împărți creditorilor banii cari îi rămăseseră. Și el nu se hotărî să-și ia cu dânsul, decât după ce se convinsese că partea ce s'ar cuveni fiecărui client era aproape însemnată. Dimineata, re-mușcărilor încă îl chinuia și în vreme ce-și făcuse pregătirile de plecare, simțise inima strângându-i-se în piept.

Pătrunse în mica sală a cercului în care se țineau de obicei membrii serioși, oameni de afa-

ceri sau rentieri, cari nu practicau baocaratul. Unii jucau „besigue”, alții „ecarte”, la măsute izolate. Câteva persoane se mulțameau să stea de vorbă. Erau acolo ca la ei acasă și prinbre toți domnea o anumită familiaritate, sgomotoasă și spirituală.

Chambon îl zări la cea dintâi aruncătură de ochi pe Emile Belin, unul din membrii cei mai vechi ai cercului, care era clientul său. Ținea cărțile de joc, șezând în fața unui alt jucător. Văzându-l pe Chambon, îi adresă un suris:

— Vino să facem o partidă.

Emile Belin, destul de bogat, retras din afaceri, se mulțamea să-și risce din când în când banii în afaceri sigure, cum spunea el. Se arăta mândru de reputația sa de om care nu se lăsa a fi păcălit. Câte odată, când simțea câte un bursier „cu noroc”, nu ezita de a-i încredința capitaluri cu moderațiune și până acum nu pățise niciodată pierderi. De preferință îi alegea pe debutanți; ceea ce el numea a-i proteja pe cei tineri.

Chambon îi inspira simpatie, și față de el se arătase mai încrezător decât față de alții. De aceea lăuda aptitudinile lui financiare.

Dupăce se uită la ceasornic, Chambon luă loc în fața clientului său, murmurând: „Mai am vreme. Nostim ar fi să-i câștig și câțiva poli înainte de a pleca”. Dar pe când amesteca cărțile firea lui cea bună îl făcu să-și spună: „Bietul Belin! Nu, zău, aș vrea mai bine să perd eu ceva. O să fie destul de necăjit mâne”.

Dar avu, dimpotrivă, un noroc ne mai auzit

și Belin, care știa să se oprească la timp, și ridică declarând:

— Am perdut destul pe ziua de azi!

„Hotărît lucru, nu are noroc cu mine!” gândi Chambon punând în buzunar grămada de bani și banonotele pe cari le câștigase. Apoi părăsi cercul cu discreție.

Mai avea un ceas pentru cină și, cu foarță că nu-și simțea nici o poftă de mâncare, intră într'un mare restaurant de pe bulevard, pe care frecventase foarte des. Chelnerul, recunoscându-l, înaintă spre dânsul.

— Domnul cinează de vreme astăzi?

— Da, răspunse Chambon, trebuie să îmbrac pentru a merge la teatru. De altfel, îmi este prea foame; servește-mă iute.

Își comandă cina și, în vreme ce ungea strat unt pe pâne, îl cuprinse desgustul simținței lui prezente. Așadar, mâne, patronul restaurantului și chelnerii așa de ridicoli în ochii lor negre, vor ști că el, Chambon fugi dupăce perdisese la Bursă! Intreg bulevardul va ști deasemenea; jurnaliștii vor anunța știrile cu dispreț; și cu prilejul plecării lui vor apărea articole asupra numărului mereu crescând de „pouf-urilor” financiare. Va fi tratat ca un eșec! Și Belin, sărmanul Belin! El perdea mult în acest dezastru. Ah! Chambon trăiește moment foarte penibil!

— Răspund de prepeliță, zise chelnerul ducând mâncarea.

— Așa? Am comandat prepeliță? O și tasem.

în lege, întrucât aceste nu ating condițiile cardinale de existență ale statului ungar unitar.

Antevorbitorul a excepționat, că eu am ridicat comitetul, prin tratativele urmate la rangul de factor.

Privitor la primul și al doilea punct al interpeleției declar că, cu regret, nu pricep, ce înțelege interpelantul sub „recunoașterea oficială”. Partidele politice nu sunt formațiuni de drept public și astfel nu pot fi privite ca factori constituționali. Ori ce grup de oameni, de aceeași părere asupra unei direcții a vieții publice, cari își aleg un prezidiu, un comitet executiv e un fapt de sine înțeles care nu trebuie recunoscut oficial nici unde în lume. Iar dacă dorim să tratăm cu aderenții unei păreri politice, foarte natural, că trebuie să ne adresăm către aceia, cari au între aceștia un rol conducător și sunt competenți a da lămuririle necesare și totodată să încercăm capacitatea lor.

Contele Hadik: A căror activitate însă e calificată de ilegală prin ordinațiunea lui Hieronymi, care e încă în vigoare.

Contele Tisza (continuând): Astfel am tratat cu Teodor Mihali și cu alți doi bărbați despre cari am știut, că se bucură de deplina încredere a partidului național român, dela cari, în urma schimbului de vederi, puteam să aștept un rezultat, fără ca să recunosc prin aceasta ceva oficial și fără să pun din curiozitate întrebarea, că comitetul dela cine are însărcinare, de ce natură e aceasta și ce sferă de competență au. Aceasta e o organizație de partid particulară cum e cea a partidului național al muncii, sau a unui alt partid, unde nu e la loc să se pună astfel de întrebări de formalitate constituționale. Că oare să admită o astfel de organizație de partid mi-am spus părerea deja în camera deputaților.

Eu cred, că neadmiterea e deoparte incompatibilă cu premisele vieții constituționale al unui stat liber, iar de altă parte fără nici un efect o direcție politică se poate aproba și desaproba, se poate condamna în chipul cel mai aspru și a o declara de greșită, dar nici nu-i permis să

li plăcea prepelița la nebunie și, în general, îi plăcea să mănânce bine. Consumă cea mai mare parte din deliciosul vânat și, sub pretext că prepelița trebuie udată cu „bourgogne” cenușă o jumătate sticlă de vin generos. O ceașcă de cafea fierbinte, un pătlărel de rachiu minumat și o țigară de foi din marca pe care o prefera, învinsă în scurt timp gândurile triste cari-l stăpâneau; și o căldură exchiză se răspândea în întreg trupul său, căldură trimisă de stomac, acest părinte al filosofiei.

Chambon își plăti cina, lăsa un bacșiș bun și plecă. În realitate, poziția lui nu era din cale afară de rea, mai ales când își amintea de anii de mizerie pe cari îi trăise altădată. Acum avea patruzeci de ani, sănătate și un număr respectabil de bilete de o mie. „La urma urmei îmi face chiar plăcere să plec. Parisul devine imposibil de locuit”. Cheamă o trăsura care o porni încet. „Și ce trăsuri infecte” gândi Chambon.

Antonin îl aștepta la gară.
— Am îngrijit de bilet; dar, după cum mi-a poruncit domnul, nu am pregătit nici un geamantan.

— Voi cumpăra acolo tot ce-mi va trebui. În trei-patru zile îți voi scrie ca să vii și tu.

— Văd cu plăcere, adăugă Antonin privind cu atențiune chipul animat al stăpânului său, că domnul s'a liniștit de tot.

— De tot.
— Am reținut pentru domnul un colț de vagon.

— Foarte bine. La revedere, Antonin!
Chambon întinse feciorului mâna sa pe care acesta o strânse cu respect, apoi se îndepărtă.

În vagon se instalează comod. La celălalt capăt al băncii era un domn cam de vrâsta lui Chambon, care purta o blană întocmai ca și el. Tot bagajul lui se compunea numai dintr'un plet.

— Te pomenești că e vre-un confrate al meu? gândi Chambon, foarte amuzat.

Și gândul acesta îl făcu să petreacă destul de plăcut întâile ceasuri ale călătoriei lui.

concludem, că aderenții unei direcții false, câtă vreme ei se mișcă în cadrele legilor și pe steagul lor nu e nimic scris altceva decât străduința de a schimba situația actuală cu mijloace legale, pașnice...

Contele Hadik: Dar ei au scris altceva pe steagul lor!

Contele Tisza: Pe steagul lor sunt înscrise ținte, cari eu le țin de necorecte, pentru a căror realizare însă ei — ei nu afirmă nici când altceva — doresc să lupte cu mijloace constituționale, pașnice.

Contele Hadik: Ce se îndreaptă împotriva unității statului național, nu se poate permite și pentru aceasta le-a oprit Hieronymi activitatea!

Contele Tisza: Ce s'a ajuns prin aceasta? Comitetul a fost de fapt dizolvat. Dar n'a existat cu toate acestea partidul național român, n'a reputat el chiar în era coaliționistă cele mai mari succese electorale? Astfel de ordinațiuni se dau ușor, dar ele rămân totdeauna literă moartă. Chiar guvernul coaliționist a respectat mai mult drepturile constituționale, decât să execute acest ordin. A lăsat mai degrabă comitetului teren mai larg la alegeri.

Contele Hadik: Dar ei n'au recunoscut comitetul de for! (mișcare).

Contele Tisza: Partid politic și for, aceasta-i deja zăpăceală de concepții, ceea ce mă face să-mi pierd speranța, ca să mă pot înțelege vre-odată cu Excelența Sa.

Oratorul consimte cu interpelantul că afirmațiunea, după care cetățenii de altă naționalitate ai acestei țări ar fi scurtați în drepturile lor cetățenești, trebuie respinsă. Dar din aceasta nu rezultă, că ei n'ar putea face obiecțiuni față cu stările actuale, privitor la dezvoltarea lor culturală și validitatea limbei lor, cari trebuie respectate din punct de vedere al oportunității. E cu totul altceva când se manifestau dorințe contrare caracterului național al statului. (Aprobări).

Oratorul constată cu mulțumire din publicațiile de presă ale contelui Apponyi, că acesta a găsit în concesiunile puse în vedere Românilor multe dispoziții neexcepționabile de pildă privitor la respectarea mai mare a limbei materne a instrucțiunii limbei naționalităților în seminarele de învățatori și a instrucțiunii în limba maternă a religiei. Toate aceste sunt probleme cari privesc explicit naționalitățile. Eu am fost în cazul acesta de părere, că servim numai interesele naționale ale Ungariei, dacă prin o soluție corespunzătoare a acestor probleme sistăm nemulțumirea chiar în straturile de altcum pașnice ale populațiunii ungare.

Primul ministru rectifică apoi unele declarații ale sale privitor la școlile populare cu limba de propunere maghiară, rău înțelese de interpelant, și asigură că guvernul ungar va executa legea din 1907 în chipul cel mai loial și corect, reținându-se dela orice fel de secături, corectându-o numai, ca acolo, unde prin schimbarea stărilor de naționalitate copii maghiari ar trebui să umble la o școală cu limba de instrucțiune străină, pentru instrucțiunea acestora se vor ridica școli speciale, ceea ce de altcum s'a vededit ca mai potrivit scopului din punct de vedere al atragerii copiilor sub influința culturii maghiare. Chestii financiare nu vor împiedeca ridicarea astorfel de școli de stat.

Interpelantul pune soartea copiilor maghiari, cari umblă în școală românească în față cu soartea acelor copii români, cari cercetează școala maghiară. Aceasta poate atinge însă întrucâtva dureros. Interpelantul spune că copii maghiari chiar și dacă numărul lor ar trece peste 50 procente, vor fi instruiți în școlile românești în limba românească, câtă vreme copii români în școlile maghiare, vor fi instruiți în limba lor. Aceasta e o zăpăceală de concepție. Nici când nu poate fi vorba, ca în școlile de stat maghiare, fiecare să fie instruit în limba lui, ci numai ca învățătorul dela școala de stat să cunoască limba aceluși ținut, ca să se poate înțelege cu copilul de 6 ani, care trece pentru prima oară pragul școlii, și până când nu va învăța câțva ungurește. Aceasta se recomandă

din considerații pedagogice și umanitare. Am constatat în baza unei anchete conștientioase, că și în ținuturile locuite de Nemți e mare nemulțumirea, că copii cari cercetează școala maghiară cresc, fără ca să știe scrie sau ceti și nu sunt în stare nici să corespundeze între ei. Eu sunt convins, că dacă noi îi vom crea o posibilitate de validitate limbei materne în cadre limitate, după cum am amintit mai sus, vom face un serviciu și politicii naționale maghiare, câștigând mulțumirea cu stările actuale și a acelor, cari încă nici azi nu sunt cetățeni. Privitor la gimnaziile românești primul ministru declară, că în caz, dacă partidul național român ar fi eliminat din program tot ce e contra condițiilor de existență a statului maghiar, ar fi urmat completarea unui gimnaziu și înființarea unui nou gimnaziu cu limba de propunere română.

Aceasta n'ar fi fost o mare jertfă. Însă câtă vreme cea mai mare parte a poporului românesc spre părerea noastră de rău stă în serviciul tendințelor politice, cari sunt cu punctul nostru de vedere în divergență ce nu poate fi aplanată, nu poate nime aștepta dela noi să înaintăm în acest domeniu. Ministrul președinte a spus apoi chestiunea sprijinirii gimnaziilor românești. El constată forma în care să se efectuiască subvenționarea.

Școalele medii românești nu s'au folosit până acuma de subvenție. Guvernul stă pe punctul de vedere, că dacă comitetul renunță la partea agitatorică a programului său, școalele medii românești pe lângă completarea salariilor profesorilor didactice, le va putea pune la dispoziție o subvenție, se înțelege, pe baza legii școalelor medii, în acest caz guvernul și-ar asigura o ingerință nelimitată în școale. Aprobarea dezvoltării instituțiilor culturale românești prin recunoașterea unui gimnaziu și completarea celui-lalt a fost categoric condiționată de renunțarea Românilor la elementele agitatorice în politica lor națională. Aceasta a devenit acuma neactuală. Însă și în alt caz acest plus nu ar fi nici un pericol pentru cultura ungurească.

Oratorul vorbește apoi despre momentele politice externe cu care e adusă în legătură această chestie.

I s'au făcut guvernului ungar înfruntări, că a început tratativele la ordin din loc mai înalt, unde s'a copt planul, ca greșelile comise de ministerul de externe să le rectifice pe socoteala națiunii maghiare. Față cu acestea oratorul declară că tratativele se începuse deja în April, pe când greșelile atribuite politice externe s'ar fi comis numai în August.

Acesta e momentul deciziv în chestiune. Mai departe oratorul afirmă, că fără îndoială situația și dispoziția Românilor din Ungaria influențează dispoziția celor din România, iar guvernul român va putea urma mai ușor o politică reală de prietenie cu noi, corespunzătoare intereselor statului român, dacă opinia publică de dincolo întâmpină cu simpatie aceasta. Numai un orb poate trage la îndoială această realitate.

Eu am mai afirmat că în această chestiune nu am fost condus de interesele politice naționale maghiare și a politice interne a Ungariei și că numai atunci vom crea o înțelegere, dacă aceasta mulțumește pe deplin punctul de vedere al politice naționale maghiare. Spre părerea mea de rău tratativele au fost încheiate cu un rezultat negativ și acei ce sunt de părere că eu am stat sub presiunea unui ordin mai înalt, pot să aștepte cu speranțele lor umflate, ordinul mai înalt care să mă măture din acest loc. (Haritate).

Contele Hadik: Vor fi destule concesi și fără pact!

Contele Tisza (continuând): Domnul conte Károlyi s'a referit la „Românul”, zicând că acest ziar ar fi organul oficial al partidului naționalist român. După cât știu eu, nu e. După cât știu eu reprezintă cel mai extremist curent de agitație naționalistă în presa naționalistă românească, reprezintă curentul care nu vrea înțelegea, curentul, care voințe să trăiască din divergențele dintre Unguri și Români, pentru că e o glorie ieftină și o pâine ieftină în același timp pentru mulți, să trăiești pe urma unei activități agitatorice. (Mișcare pe băncile guvernului)

taie). Reprezintă curentul, ai cărui sprijinitori — deși poate fără să vrea — sunt și acei bărbați unguri, cari lucrează tot împotriva buneii înțelegeri dintre Români și Unguri, precum și aceia, împotriva cărora era îndreptată acțiunea de înțelegere, care, spre regretul meu, de data asta n'a reușit. S'a referit apoi domnul conte, la declarațiile presei și bărbaților conducători ai Românilor. De presa românească să nu vorbim. Intocmai cum resping în chipul cel mai categoric încercarea factorilor din străinătate de a-mi reproșa ținuta de multe ori necalificabilă — cel puțin în termeni parlamentari nu, — a presei maghiare; întocmai cum resping în chipul cel mai categoric încercarea de a pune purtarea asta a presei libere în cărucia națiunii maghiare ori a guvernului, ar fi o greșală tot atât de mare să faci responsabili pe conducătorii responsabili ai politicii românești pentru purtarea, de multe ori foarte puțin estetică și foarte necoresctă, a presei românești. — (Vezi primul nostru articol de azi Red. „Rom.”)

În ce privește declarațiile politicianilor români cu răspundere, atât ale celor dela guvern, cât și ale celor din opoziție au dat în publicitate privitor la această chestiune cele mai corecte explicații.

Excepție face declarația fostului ministru român Filipescu care nu ajunge măsura asta, și despre care conducătorul partidului Filipescu, Tache Ionescu (?) s'a exprimat după cum trebuia.

Interpelantul se ocupă mai departe de incidența care în forma interviewului ambasadorului nostru din București a dat loc la orientări.

În aceasta privință eu mi-am precizat deja punctul de vedere și nu văd nici un prilej să repet aici lămuririle ce le-am făcut în camera deputaților. Eu mă provoc la acea declarație și susțin tare, că nu trag la îndoială loialitatea ambasadorului nostru din București, căci el după convingerea mea se nuziește să-și îndeplinească datoria cu cea mai deplină corectitate. Eu nu voi contempla în interesul statului faptul dacă acolo s'ar face acum o schimbare, și chiar din acest motiv nu întreprind nici un pas în sensul acesta. Că voi fi espus atacurilor aici și în camera deputaților, cu asta sunt în clar. Acestor atacuri le voi întoarce spatele însă în conștiința răspunderii mele țin seama, că lucrul în interesul națiunii, dacă nu fac caz mai mare din aceasta chestiune. Domnul interpelant întreabă, ce urmăresc eu de fapt prin această acțiune, mai ales că divergențele între noi și comitet nu se poate împăca. Imposibilitatea de a împăca aceste divergențe o conced. Totuși nu-i permis să renunțăm la speranță, că deși nu acum, prin muncă stăruitoare se va putea ajunge, ca concepția de partid a Românilor să se apropie de a noastră. De fapt nici acum nu stau toți Români pe punctul de vedere contrar statului maghiar. Foarte mulți și foarte distinși bărbați se luptă între ei contra agitațiilor naționale și aprobă tendința cu care eu sunt în deplin acord. Eu sunt convins că prin o dreaptă continuare a tratării acestei probleme, prin consecvență și dacă e necesar prin o energie de fier însă a nu ne tulbura cumpătarea prin nici o provocare, cu sânge rece și cu calmitate vom câștiga două lucruri. Noi vom câștiga, că Români nu vor mai sta fără rezervă pe punctul de vedere contrar cardinalelor legi ale politicii noastre și se vor liniști divergențele, cari despărtesc tendințele naționaliste de situațiile actuale.

Ei n'au mers acum încă atâta de departe, cum ar fi trebuit să meargă, totuși s'au apropiat și apropierea asta poate forma baza dezvoltării viitoare. (Aprobări). Națiunea maghiară, care a trecut norocoasă peste atâtea primejdii își va susține și pe mai departe locul, în contra tuturor dușmanilor, totuși capabilitatea de acțiune, înflorirea și desfășurarea puterii națiunii maghiare ar fi alta, dacă cetățenii cu buze străine ai acestei țări s'ar înrola cât mai mulți posibil în slujba chestiilor naționale maghiare. (Aprobări).

Contele Ioan Hadik: Însă nu cu politica asta! Ministru președinte **St. Tisza** (continuând): Acest scop l'am urmărit eu prin această acțiune. În această conștiință, rog înalta casă să-mi ia la cunoștință răspunsul. (Aplauze furtivoase.)

Mandatul dela Lugoș. „Drapelul” publică următorul avertisment:

Alegători, aparținători partidului național român, ai cercului electoral Lugoș!

În fața agitațiunii electorale pornite deja din altă parte, Vă rugăm să stați pe pace, să nu vă angajați cu votul vostru, până ce conducerea de partid și adunarea conducătorilor voștri nu va hotări, că ce avem să facem, ca să susținem nepătat steagul partidului nostru național.

Lozinca să ne fie înainte de toate: Creștină nclintită partidului național român!

Plecând spre Albania.

— Din „Journal de Genève” dela 22 Febr. 1914.—

Prințul Wilhelm de Wied a făcut vizite oficiale la Viena, Londra, Roma, Paris, La Berlin e acasă la el. Acum s'a întors la Neuwied ca să primească pe delegații Albanezi, pe rivalul lui de un ceas Essad-pașa în fruntea lor, cari vin să-i ofere în numele poporului lui coroana pe care puterile i-au hotărât-o. E, prin urmare, lucru îndeplinit. Peste câteva zile, întovărașit de vase de războiu ale tuturor statelor mari europene, prințul va sosi la Durazzo.

Îndrăzneala lui trebuie admirată, căci nu se poate închipui aventura politică mai întunecoasă și mai riscată decât aceea pe care el o începe. A încercat împăratul Wilhelm să-l oprească, după cum se povestea săptămânile trecute? Nu știm. Dar poate că, tocmai dimpotrivă, i-a spus aceleași cuvinte pe cari Bismark i le spunea prințului Alexandru de Battenberg care pleca în Bulgaria: „Duceți-vă, veți aduna amintiri rare pentru vremea bătrâneții”.

Viitorul suveran nu e de tot străin în Balcani. Regina României e sora tatălui său. Soția lui, prințesa de Schönburg-Waldenburg, a moștenit dela bunica ei, o prințesă Cantacuzino, un pic de sânge românesc și chiar bizantin, pentru că familia Cantacuzinestilor dăduse Bizanțului doi împărați: Ioan VI și fiul lui, Mathei. Legăturile acestea ale noului prinț al Albaniei cu curtea din București și chiar cu România își au înțelesul și prețul lor. Mulți Albanezi cari fugeau de stăpânirea turcească au găsit în țara regelui Carol un adăpost prietenesc. În România s'a întemeiat cel dintâi club albanez, a prins viață cea dintâi presă albaneză, au apărut întâiele cărți albaneze. Pe de altă parte, în Albania trăiesc aproape 100.000 de Români, cari vorbesc o limbă și mai apropiată decât cea românească de latina clasică. Sunt cu toții ortodoxi și aproape toți locuiesc orașele. În Durazzo sunt două mii de Români și patru mii de Albanezi musulmani. Acești români vor fi elementul cel mai civilizat și cel mai puțin sălbatec printre noii supuși pe cari îi va găsi nepotul Carmen Sylvei.

Dar acestea sunt legături gingașe și fragile. Albania rămâne o țară foarte rău cunoscută, nepătrunsă, ca și unele ținuturi din Africa. Toate sunt de făcut de aci înainte. Ismail-Kemal și Essad-pașa se unesc cu prințul de Wied dar planurile lui Izzet-pașa rămân enigmatice. În ce măsură beii musulmani, cari trăiesc la moșiile lor mesfârșite ca seniori feudali foarte asprii față de sclavii lor și nu plăteau tribut dar se foloseau cu lăcomie de favorurile din vremea Turcilor, se vor uni cu prințul pe care li-l trimete Europa și vor fi dispuși să-i dea ajutorul lor pentru a moderniza țara, desfășurându-se de privilegiile lor ca un La Rochefoucauld și Noailles în noaptea de 4 August? Asta e numai una din necunoscutele problemei.

Una din cele mai rele greutăți ale sarcinei pe care o primește prințul de Wied, e că nașii lui sunt departe de a se înțelege pe deplin și așteaptă dela el lucruri contradictorii. Crearea Albaniei a fost o isbândă a Triplei-Alianțe, mai ales a Austriei și a Italiei, dar noul prinț e investit de Europa întreagă și n'a scăpat din vedere să se ducă la Londra și la Paris. Iată însă că nu găsește timp pentru a se duce la Sf. Pe-

tersburg. Sunt greutăți de orare ce nu pot fi trecute și asta face ca urechile să se îndrepte ceretătoare. Un diplomat austriac zicea, fără sfială, unui corespondent al ziarului „Neue Zürcher Zeitung”: „Nouă ne trebuie o Albanie puternică, cu o armată tare, care să fie gata a cădea în spatele Sârbilor...” Italia păstrează protejărilor ei același rol pentru spinarea Grecilor, dar puterile Triplei-Întelegeri au cu totul alte vederi. Ele s'au învoit la crearea Albaniei și la întronarea prințului de Wied în nădejde că se va crea pe țărmul răsăriteam al Adriaticei un stat trăind liniștit pentru el. Cei mai înfocați făuritori ai neatârării Albaniei pot deveni într-o zi prieteni stănienitori și apărători supărători ai poporului albanez.

La Paris, prințul Wilhelm a făcut, spune „Le Temps”, „cea mai frumoasă impresie tuturor persoanelor cu care a stat de vorbă. Convorbitorii lui cu toții aduc omagii desăvârșitei lui demnități, marii lui simplități și siguranței judecății lui. Prințul de Wied, spun ei, mai bine ca ori cine pricepe greutățile sarcinei lui și interesul evident pe care-l are ca să se sprijine pe hotărîrea internațională ce l-a chemat pe tronul Albaniei...”

Chestia de căpetenie e aceasta: Se va scobori din vapor la Durazzo cu gândul de a rămâne omul Europei întregi, ori de a se face renealta celor două puteri cărora le datorește tronul și, la ceasul ce trebuie așteptat, în care dușmănia lor se va da pe față, anume: al Italiei ori al Austriei?

Neînrocirea statelor balcanice a fost că de mult ele servesc de îndepărtat câmp închis de luptă pentru dușmăniile europene. Noi îi dorim Albaniei să scape mai bine decât surorile ei mai mari de soarta aceasta neplăcută, dar chiar împrejurările nașterii sale fac îndrăzneată dorința noastră.

München, 10/23 Februarie 1914.

P. P. Stănescu.

Atentatul dela Dobrișin.

— Goana după atentatori. —

Arad, 27 Februarie.

Majoritatea ziarelor maghiare continuă cu injuriile cele mai triviale la adresa noastră, bănuind de complicitate partidul și comitetul nostru național, prin urmare aruncând răspunderea asupra tuturor Românilor din Ungaria. Nu se ia în seamă declarația oficială a comitetului nostru, ba se trece cu vederea și părerea cercurilor politice maghiare și a celor mai șoviniști bărbați de stat, că **atentatul dela Dobrișin nu trebuie generalizat**, chiar de s'ar dovedi că atentatorii într'adevăr au fost Români. Cine ar putea trage la răspundere o națiune întreagă pentru procedura criminală a unor indivizi ieșiți din sânul ei? Noi am luptat și vom lupta, dar numai cu mijloace legale; istoria arată că bombele ne sunt necunoscute, nici proprii firei noastre, cumpănă uneori până la resemnare.

Atacurile nechibzuite ale presei maghiare, isvorite fiind din cea mai neagră ură de rasă, sunt menite să răscolească sentimentele și să învrăjbească spiritele dealtcum potolite — aceasta nu va aduce nici un bine.

Pentru ziua de azi avem următoarele știri:

Urmărirea atentatorilor.

Deocamdată centrul urmăririi e tot în Cernăuți, dar urmele duc peste România, și aceea probabil se va concentra totul acolo. Mai mulți detectivi au trecut granița în România, iar autoritățile române încă au luat toate măsurile cerute pentru urmărirea și prinderea atentatorilor. Numai cât firul

spirației pare că se întinde peste Moldova până în Basarabia, o dovadă mai mult că **mâna obraniei a lucrat** și aci cu mijloacele bine cunoscute. Toate semnele arată că atentatul pornește dela o conspirație întinsă: cei doi inși au putut fi Ruși, dar interesul lor era să se dea drept Români, ca apoi cu atât mai ușor să-și poată pierde urma. Atât s'a și putut constata, că unul dintre atentatori a luat drumul Rusiei; despre celălalt nu se știe nimic.

Ce crede procurorul?

După rezultatul de până acuma al cercetărilor, procurorul Gáthy a dat declarația aceasta:

— Rezultatul cercetărilor de până acuma arată, că mașina infernală a fost expediată din Cernăuți de doi indivizi necunoscuți, cari au disărut din localitate. Cercetările continuă cu energie conduse fiind de șeful poliției din capitală, Carol Nagy, care împreună cu alți detectivi a plecat pe urma atentatorilor. Nu e eschis că făptuitorii au folosit nume false.

— În ceea ce privește prezența în Dobrișin a femeii Bugarski, nu cred să aibă vre-un amestec cu atentatul. Poate fi numai o coincidență; dar ori cum și lucrul acesta trebuie clarificat.

— De geaba afirmăm noi că atentatul e o crimă ordinară și că ori unde s'ar prinde atentatorii trebuie extradați: țeara respectivă poate să-l califice de atentat politic, **mai ales România.** În orice caz atâta vom ajunge, că vom cunoaște dușmanii țării.

Caterina Bugarski nevinovată.

Din Kiew se anunță telegrafic că femeea Caterina Bugarski, luând cunoștință din ziare despre atentatul din Dobrișin și că dânsa e bănuită de complicitate. — **s'a prezentat la poliție și a declarat că nu are nici un amestec cu atentatorii,** pe cari nici nu-i cunoaște. La dorința autorităților maghiare va veni să se clarifice. — Astfel bănuiala care a căzut asupra ei s'a dovedit neîntemeiată.

Românii din America?

Ministrul de interne din Viena a dat un comunicat, în care se spune că

atentatul a fost pus la cale de o maffie politică secretă și sunt dovezi că firul conspirației pornește din America, unde Români emigrați au mai multe societăți de felul acesta.

Rămâne ca printr'un alt comunicat să se desmintă.

Blana de panteră,

care era să fie cadoul cel mai de preț, s'a dovedit că e o simplă piele de capră colorată. Cu această piele era învălăită mașina infernală ca să fie apărută de umezeală ori de căldură și la desfacere să nu dea de bănuț. Ca prin minune explozia nu a sfârcat-o ci numai a murdărit-o cu sânge, astfel va servi de indiciu în căutarea atentatorilor. Din felul cum e tăbăcită, specialiștii unguri deduc că **a fost lucrată de Român.** Mai are pe dos semnele A/0032 și un sigil, probabil al vre-unul depozit, care nu se poate desluși. Poliția a telegrafiat în toate părțile ca să se afle originea acestei piei misterioase.

Cercetările în România.

După ce au fost înștiințate autoritățile române despre atentat și că făptuitorii s'au deșertat prin punctul Ițcani, poliția din Iași imediat a luat toate măsurile ca să-i aresteze. Cercetările nu s'au mărginit numai în Iași ci s'au extins asupra împrejurimilor, deoarece

s'a mai putut constata, că **atentatorii au trecut granița pedestru, unde au și fost oprți puțin,** dar fiindu-le pașapoartele în ordine au fost lăsați să-și continue calca. De asemenea s'a pus în mișcare întreg aparatul polițienesc din București și sub conducerea d-lor **Panaitescu și Corbescu** caută urmele atentatorilor în țara întreagă. Insuș **guvernul** urmărește cu mare atenție cercetările și despre rezultatul lor e informat imediat. Părerea în România e că atentatorul, dacă a fost Român, atunci **trebuie căutat în Basarabia, ca membru în vre-una din societățile teroriste rusești.** Știrea, că Teodor Avram ar fi identic cu un alt Avram, care în calitate de casier a însoțit mai de mult o societate teatrală prin Bucovina, s'a dovedit apocrifă.

Alte știri.

În Dobrișin s'au anunțat o mulțime de oameni, cari acum își aduc bine aminte de cei doi atentatori, când aceia pe la 10 Ianuarie au umblat prin oraș sub pretextul că ar voi să dea câteva reprezentații cu lupte de box.

După cercetările făcute de poliție în urma denunțării mincinoase a ziarelor jidovești din capitală, că unul dintre atentatori ar fi stat în legătură cu membrii comitetului nostru național, pe timpul tratativelor — **s'a constatat ce am spus noi** în numărul de ieri, că acela e Spiridonow, un escroc internațional, care astăzi pus la răcoare meditează asupra celor trecute vremi. Nu ar fi stricat mai multă prudență pentru respectivele ziare, cari în goana lor după senzație și ura față de noi utilizează fără control tot ce le vine la îndemână, ne mai gândindu-se ce urmări triste pot avea astfel de știri perverse și tendențioase...

Kovács Anna din Careii-mari, așa iscălișe trimițătorul scrisorii și ulterior a pachetului cu bomba. Poliția a căutat după o femeie cu numele acesta și a aflat vre-o **douăzeci** numai în Carării-mari. De fapt scrisoarea e de mâna unei femei și atentatorii nici nu știau ungurește. În Cernăuți s'a dat de urma unei femei cu numele Kovács, acum dispărută, care până de curând era într'un local de noapte și probabil că a stat în legătură cu atentatorii.

Cei doi răniți mai grav **Kriskó și Dávid** astăzi sunt în afară de orice pericol. Lui **Kriskó** i se pare că pe lada din lăuntru ce conținea bomba, a văzut imprimat **Lemberg.** Acesta ar fi un indiciu serios ca să se poată afla cuibul conspirației.

După repararea palatului de comerț, episcopul **Miklóssy** declară că nu se va mai instala acolo, căci se teme că atunci vor fugi locuitorii din apropierea edificiului, deoarece, după expresia proprie:

— **Nu-ți este viața în siguranță când stai în apropierea episcopului gr. cat. maghiar!**

Ziarele judaice caută cearta cu lumânarea. Văzând că atentatorii și-au cam luat tâlpășița iar combinația cu escrocul Spiridonow nu a reușit, acum încep a se vâcări pe altă coardă. Adică — scriu ele — nici n'ar trebui căutați prin alte țări acei cari au trimis bomba, căci inițiativa tot dela noi a pornit, aici s'a conceput atentatul. Și poliția dându-le ascultare cică arestează prin Sătmar pe tot Românul a cărui căciulă seamănă cu „blana de panteră”. Norocul nostru că sunt analfabeți Români din părțile acelea, căci altcum ar fi descoperit o mulțime a căror scrisoare seamănă cu a dnei Kovács...

Pentru „Pesti Hirlap”.

Infamiile debitate de majoritatea ziarelor maghiare, la adresa noastră, dintr'un dispreț superior nu le mai invrednicim de atenție în acest număr.

Dar ceea ce crie „Pesti Hirlap” în primul de azi de-a dreptul ne revoltă. Cităm:

„Ziarele au descoperit că cei doi atentatori înainte de a comite atentatul au stat în legătură cu notabili români din Ungaria, cu membrii comitetului și cu episcopii români, ba cei mai mult, au fost ajutați și cu bani de aceștia”.

*E prea groasă pielea jidanilor dela „P. H.” ca să roșească de calificativele ce le-ar merita. Deci o singură cale mai există prin care s'ar putea aduce la rezon: **Justiția — și credem că procurorul își va face datoria odată și față de presa maghiară semănătoare de vrajbă și ură.***

OBRONICA ȘOULA HA

In plină anarhie.

Reflexiuni de Iuliu Vuia.

În numerele 271 și 272 ale *Românului*, d. Dr. Ghibu, deviază dela subiectul discuției, asupra abecedarelor. Dacă în numărul 272 nu mi se făceau incriminări absolut neîntemeiate în chestia cursurilor de maghiară, — și dacă nu eram atâcat în sentimentele mele românești, declar că rămâneam consecvent declarației făcute, de a nu mai reveni.

Din stimă pentru tagma mea și nu mai puțin pentru înalta corporațiune pe care dl Dr. Ghibu o reprezintă, nu pot să mă cobor dela înălțimea unei discuții *serioase și demne*; căci va înțelege orice om nepreocupat, că dl Dr. Ghibu, când mă prezintă ca pe un „erou al vorbelor mari și al frazelor goale”, *fără a mă și cunoaște*, a trecut binișor sub nivelul unei critice *serioase și demne*.

Pentru ca publicul cetitor să nu fie dus în rătăcire prin afirmația riscată a dlui critic cuprinsă în vorbele: „De când l-am cunoscut pe dl Vuia, m-am convins că am de a face...” precum și prin afirmația că: „În anii din urmă am văzut că d-sa...” în să declar, că dl Dr. Ghibu mă cunoaște personal abia dela 1/14 Octombrie 1913, data înmormântării regretatului Dr. P. Pipos. Eram în restaurantul gării Aradului, când un prieten mi-a atras atenția, că dl Dr. Ghibu e la o masă vecină. Plecând să ne urcăm în trenul Timișorii, m-am oprit, o clipă, cu colegii Lucuța și Nicorescu, la masa d-sale, și prezentându-mă, i-am zis: „Sum vesel să te cunosc, d-le „Dr.”, și personal, dă-mi voe, ca unui om, care am încăruntit muncind, să-ți dau sfatul sincer: munceste în ogorul neamului și numai după ce vei avea îndărătul d-tale o *muncă vrednică să faci pe criticul*”.

Și dl Dr. Ghibu, în loc să fi meditat serios asupra cuvintelor unui om, care știe ce va să zică a lua *crucea de autor didactic român al vremilor de azi*, vine și recade iarăș dela înălțimea la care trebuia să se mențină un bărbat serios, obiectiv.

Publicul cetitor mă va înțelege, pentru cari motive, nu voi intra în discuția multor părți umbroase ale articolului menționat.

Dl critic atribuie manualelor mele „lipsa de sinceritate și moralitate”.

Să revin la censurele mele de maghiară, criticate atât de „crud” (vorba dlui Maghier).

Dl critic nu are nici măcar simțul de echitate să recunoască, ceace au recunoscut chiar și conferințele învățătoresci din arhidieceză. Aceste conferințe au constatat anume, despre cursurile mele de maghiară, că sunt „*cele mai bune manuale*”. (Vezi *Românul* dela 25 Noemvrie 1913). D-sa riscă afirmația atât de nejustă, că nu calitatea manualelor, ci reclama americană a asigurat acestor manuale popularitatea de care se bucură, ajungând, în 8 ani, la ediția X.

Dl critic palmuește, apoi, adevărul, în mod foarte „crud”, când își permite a susține că are

„indicii pozitive”, că eu am și „plătit” acea reclamă americană.

La rândul-mi declar, că dau spre scopuri culturale 100 cor., dacă dl critic va produce dovezi despre *indiciile d-sale pozitive*, că eu aș fi plătit cuiva pentru reclamă.

La numeroasele scrisori ce mi-au sosit dela colegi, cari cereau să le comunic Nr.-ii ministeriali de aprobare, n'am putut răspunde în particular și am comunicat acei numeri pe cale ziaristică. Imi aduc aminte, că 1—2 ziare, cari au publicat de 3 ori comunicatul meu, mi-au cerut pentru publicație o taxă minimală. Dar, aceasta au făcut-o și autorii Dr. Stroia și soții, și alții. În ce privește cursul de maghiară partea III, dacă dl critic avea și edițiile I—III ale p. a II-a, s'ar fi convins că el e o continuare a acestor ediții anterioare, fiind reproducă geografia și constituția în întregime, din edițiile anterioare.

Revenind asupra criticei din Nr. 272, asupra cursurilor de maghiară p. I și II, țin să fac următoarele constatări:

Admit, că unora din istorioarele morale dela pag. 61—91, li se poate da o formă și mai ușoară, ceea ce voi și face în cea mai apropiată ediție. Fiind Abodarul maghiar, întotdeauna ca toate Abodarele similare, scris după metoda scriptologică, dl critic imi atribuie iarăși o absolută neorientare în ale pedagogiei. Dar d-sa uită faptul, că cetera maghiară în școlile noastre are să urmeze după cea românească, după ce, adică, elevii știu deja ceti și prin urmare, cunoscând elevii semnele și numirile sunetelor, nu e nevoie de mijloace metodice pentru înlesnirea cunoștinței lor. Ei bine, cum stăm aici cu cunoștințele pedagogice?

Dacă se întâlnesc, eventual, în exercițiile de cetire cuvinte netractate în exercițiile de intuiție, acelea sunt a se explica din partea învățătorului. Doar pentru elevii noștri toate cuvintele străine sunt necunoscute.

Este caracteristic procedeul dlui critic! Dacă am utilizat unele poezii de conținut religios moral, sunt înfierat că am introdus în școlile noastre rugăciuni în ungurește, iar dacă în vre-o poezie se face, chiar și numai amintire de patrie, sunt calificate de ultra-patriotism, de insinuări și de știe Dumnezeu mai ce.

Noi n'am ajuns până acolo, să publicăm poezii de felul poeziei „Isten áldd meg...”, să intercalăm lângă textul românesc și termenii științifici în ungurește, cum au făcut unii *autori de geografie, economie și naturală* ardeleni; deși, din „Hivatalos Közlöny” dela 15 Ianuarie 1913, se poate convinge dl critic, că *ni s'a cerut și nouă* acelaș lucru. Un modest învățător a avut *tăria și conștiința datoriei* de a apăra *dreptul limbii românești* și totuși, care îi este răsplata... „lipsa de sinceritate și moralitate”.

Ori poate din considerații de „*patriotism localnic*” le trece dl critic acestea cu vederea?! Dar să fie lumină! Dl Dr. Ghibu, *în graba cu care lucrează*, vorba d-sale, nici nu consultă *Planul de învățământ*; căci ce alta va să zică afirmațiunea d-sale riscată: „Incepând cu cl. II dă o grămadă de rugăciuni ungurești, pe cari Planul de învățământ nu le cere”.

Că intru cât corespunde adevărului afirmația asta a dlui critic, ne spune însuș Planul de învățământ. Cel de sub Nr. 120.000/1908, iată ce pretinde la pag. 43, iar cel de sub Nr. 80.000/1910 la pag. 57: „*Ezzel kapcsolatlan 1—2 soros kis imára is tanítjuk őket.*”

Jó Istenem felébredtem,
Te örködtél én felettem”.

Ei bine, eu am reproduc la pag. 61 fidel poezioara pretinsă de Planul de învățământ. Dacă dl critic avea mai multă indulgență la confrontarea materialului de învățământ din maghiara mea cu Planul, putea să vadă, că poezia Lovasdi (pag. 52) o pretinde Planul, de învățământ Nr. 120.000/1908, la pag. 44. Este neexplicabil cum dl critic vede și în o poezie atât de inocentă cum e „*Gazda Ileszek*” (p. 89) desechilibrarea noastră sufletească. Ori poate tinerii români nu vin la sf. biserică împodobiți cu flori la pălărie?

D. critic uită că Românii trăiesc pe malurile sudice ale Dunării și chiar și pe ale Tisei, — nu știu pentru ce, atunci, poezia lui Posa Lajos ar însemna și ea o primejdie.

Să nu pierdem din vedere, că cursurile mele de maghiară nu se restrâng exclusiv la învățarea directă a limbii maghiare prin exerciții de intuițiune, ci în scopul exercierii acestei limbi, conform prescrierilor Planului de învățământ, cuprinde și material de învățământ din cele 4 discipline prescrise. Este cunoscut doar, că în cl. II-a se propun noțiuni din geografie: familia, comuna, cercul, comitatul, țara. În cadrul acestei ordine de idei am cuprins și piesa despre capitala Ungariei.

Nu este adevărat, că la cl. V-a am dat „*exclusiv scene și persoane din istoria mai îndepărtată a țării*”. Doar acolo sunt toți regii și vitejii patriei noastre, împreună cu chipurile lor, între cari este *chiar și Huniade*.

Dacă d. critic ar fi făcut dureroasa experiență de autor didactic român al vremilor de azi, de sigur altcum ar scrie.

Citească cu atenție recenziile oficiale publicate în „*Hivatalos Közlöny*” și se va convinge cât de nedrept e, când vine să formuleze acuzația, că autorii români ar avea dorința de a se insinua.

Incât privește cele scrise pe pag. 135 despre poetul Arany, recunosc că e o greșeală stilară, care se va înlătura în ediția viitoare.

(Sfârșitul în nrul viitor).

Intâmpinare.

Onorată Redacție!

În nr. 33 al ziarului Dvoastră s'a publicat o scrisoare din Caransebeș referitor la aplicarea unui anumit „*Paláth*” în serviciul comunității de avere. Văzând, că corespondentul anonim a voit să seducă tendențios publicul cetitor, mă simt îndemnat a Vă comunica următoarele:

Da, comitetul comunității de avere în ședința sa ținută în 20 Faur a. c. a angajat în calitate de pr.-inginer silvic pe fostul stipendist al ei Iosif Pallát, absolvent al școlii superioare de silvicultură din Șemniț (Selmechánya), care nu-i „*ungur sau ovreu mai știe-l pământul*”, ci e feciorul împăduritului Wentzel Pallat din Ravensca, — o comună boemă, aflătoare pe teritoriul fostului confiniu militar, — care încă a servit ca codrean timp de 27 ani la instituțiunea noastră.

Comitetul „*naționalist*” și membrii aceluia distinși cu „*brâu roșu*”, la angajarea dlui Pallat au ținut cont de împrejurarea aceasta; comitetul comunității de avere acum ca și totdeauna și-a făcut datoria promovând astfel interesele vitale ale grănițierilor împăduși. Lecțiile, cari ni le dă anonimul le resping cu toată seriozitatea, cu atât mai vărtos, că comunitatea de avere, care dela desființarea confiniului militar, până la anul 1890, a stat sub conducerea străinilor, astăzi are 22 oficanți și 98 codreni Români. Fie corespondentul liniștit, stipendiștii noștri din Șemniț toți vor fi angajați în serviciul acestei instituțiuni, care tot așa a fost rescumpărarea sângelui vărsat pe atâtea câmpii de luptă, pentru faptele eroice ale boemilor lui „*Paláth*” ca și semnul de recunoștință a alipirei Românilor grăniceri, către patrie și tron.

Caransebeș, la 26 Faur 1914.

P. Drăgălina,
președ. com. de avere.

INFORMAȚIUNI

Arad, 27 Februarie.

Mersul vremii. *Institutul meteorologic anunță schimbarea temperaturii la sud plou.*

Prognostic telegrafic: vreme moale.

Temperatura la amiazi a fost: 13.4 C.

Spionii Jandrici în fața tribunalului. Tribunalul militar din Viena — după cum ni se anunță — a anunțat azi înainte de amiazi sentința în procesul intentat locotenentului *Cedomir Jandrici* pentru spionaj. Locotenentul care făcuse spionaj pentru Rusia a fost condamnat la excludere din sinul armatei, și la *19 ani și 6 luni temniță grea cu post*, socotindu-se timpul petrecut în arest preventiv de jumătate an. Sentința a fost ridicată la valoare de drept, declarând condamnatul că se supune.

În vreme ce fostul locotenent Jandrici, și-a început deja azi pedeapsa în temnița militară, împotriva fratelui său *Alexandru Jandrici*, acuzat tot de spionaj, decurge încă procesul cu excluderea auditorului în fața tribunalului civil din Viena și acesta probabil se va termina deabia peste două zile.

În 3 Martie 1913 a fost observată pentru prima dată trăsura atașatului militar rus, colonelul Mihail Zankievits, în fața edificiului unde locuia locotenentul Cedomil Jandrici, ascultant în al doilea an al școlii de războiu, și Alexandru Jandrici sublocotenent activ în armata austro-ungară. Poliția din Viena, prinzând de veste despre vizitele atașatului militar rus, a ținut în evidență pe cei doi frați. În 7 Martie colonelul Zankievici a vizitat pentru a doua oară pe cei doi frați, petrecând în locuința lor 3 sferturi de oră. În 17 Martie atașatul rus a fost pentru a treia oară la frații Jandrici. De data asta însă era însoțit de nevastă, pentru că să nu atragă vre-o bănuială.

Poliția vieneză a fost însă dela început în curaj că frații Jandrici de sigur fac spionaj pentru Rusia. Bănuiala aceasta a provocat-o faptul că Cedomil Jandrici era militar și ascultant al școlii de războiu, iar fratele lui mai mic Alexandru Jandrici de cea o viață luxoasă, deși nu avea nici un izvor de câștig. Din zi în zi poliția vieneză câștiga tot mai multe dovezi pentru vinovăția fraților Jandrici și în 7 Aprilie 1913 văzându-și bănuiala întemeiată la deținut, chiar în momentul când Alexandru Jandrici voia să plece la Budapesta. Perchiziția făcută în locuința fraților Jandrici, a adus apoi la iveală o mulțime de dovezi. S'a constatat că Alexandru Jandrici, cu ajutorul fratelui său a tradus comandamentul armatei rusești: un plan de înaintare a trupelor dela granița rusească, desenele fortăreței Przemysl, un ordin de serviciu pentru căile ferate în caz de războiu, hărți pentru viatori, în 14 Februarie 1913 a trimis la Petersburg un registru despre contingentul și împărțirea companiilor de infanterie dela trupele cari aveau să meargă la granițele de sud și de nord, planul me nevelor mari de iarnă din 1913, ordinațiunile și crețe privitoare la chemările artileriei pentru războiu, numărul regimentelor de artilerie de forăreață, încărcarea obuzierilor, transportarea planurilor secrete ale stațiunilor de aviație, stațiunile de destinație a regimentelor de telegrafie și de căi ferate, iar în 25 Februarie planul de înaintare a singuraticelor trupe în caz de războiu.

Institutul de studii sud-est european. D. N. Milea profesor, publică în „*Ecoul Bulgariei*” următorul articol cu privire la „*Institutul S.-E. E.*” pe care îl traduce în întregime:

Acesta e numele unei instituțiuni științifice care a fost fondat la București și a cărei inaugurare a avut loc curând, în prezența a trei membri ai guvernului român și a miniștrilor statelor balcanice.

Misiunea institutului, după cum arată numele, este de a face cunoscut în România teritoriul, limba și literatura, dezvoltarea națională, folklorul și civilizația comună a națiunilor care înconjoară regatul dunărean. Această misiune este precizată în statutele elaborate de fondatori.

Institutul sud-oriental din București își propune în primul scop: studiul științific al popoarelor cu care România are legături istorice și culturale și aplicarea acestor științelor astfel câștigate în viața practică pentru a se păstra tradițiile și interesele actuale ale României. Vastă și nobilă concepțiune în cât ești fericit că o vezi luată în formă practică. Popoarele Europei orientale ale căror destine, în cursul istoriei, au fost identice, nu se cunosc decât puțin. Luptele care le despart, rivalitățile de parte, cerințele vieții moderne care impun tuturor statelor balcanice imitarea occidentalului de altă parte, deasemeni și cultura lor aproape egală, le fac să-și

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI
MODERATE LA ADMINISTRA-
— ȚIA ACESTUI ZIAR. —
TELEFON 750.

de amintirea afinităților lor morale sau intelectuale și sentimentul comunității intereselor lor. Astfel influența slavă asupra limbii și civilizației românești este enormă și universal recunoscută; România se atinge cu trei țări slave, și totuși studiul limbii slave e cu totul neglijat acolo. De sigur, știința română numără un eminent slavist, d. Bogdan, dar însăși excepția arată cât de mare e lacuna.

Așa că inițiativa care are un început de execuțiune merită toate încurajările și toate elogiile. Dar e de dorit mai întâi ca condițiunile exterioare ale succesului să însoțească râvna fondatorilor. Istoria Orientului e încă rău studiată și documentele care o cuprind sunt risipite. O instituție științifică care ar voi să facă operă ar trebui să le posede, dacă nu toate, ceea ce nu-i deloc cu puțință, cel puțin pe cele mai importante. E adevărat că mulțumită documentelor lui Hurmuzaki și diferitelor publicațiuni ale dlui Iorga, profesor la universitatea din București, institutul care și-a început activitatea e îndejuns de armat pentru începuturile sale care forțat vor fi modeste. Dar va cere lungi eforturi și mari sacrificii încă înainte de a se putea măsura, de pildă cu „Seminar für osteuropäische Geschichte” dela universitatea din Viena, condus cu atâta autoritate și succes de profesorii Jirecek celebrul istoric al Bulgarilor și Sârbiilor și Uebersberger, cunoscut în lumea savantă prin lucrările sale asupra raporturilor ruso-austriace și asupra politicii orientale a Rusiei.

Să sperăm totuși că sub impulsivitatea energiei a fondatorilor săi, institutul pentru studii Europei sud-orientale va ști să învingă toate piedecile și să devină un centru de activitate, important pentru cunoașterea unei lumi încă necunoscută. Printre numele fondatorilor găsim pe acela al dlui Iorga, profesor la universitatea din București. Ori cine care s'a ocupat de istoria popoarelor balcanice sau care a urmărit de departe chiar manifestările spiritului public în România n'a putut să nu admire prodigioasa activitate și puterea de muncă extraordinară a acestui savant. El a scris în românește zeci de volume asupra istoriei politice, religioase și literare a țării sale; a publicat culegeri de documente scoase din arhivele tuturor țărilor din Europa; în sfârșit în afară de istoria sa asupra poporului român, dsa e autorul unei istorii a Turciei, o operă care are meritul de a studia viața internă a imperiului osmanliilor, contrar autorilor precedenți cari s'au mărginit numai la manifestațiunile externe, la războaiele cari umpleau viața sultanilor, la revoluțiunile de palat etc.

O delegație de profesori sârbi — la București. Zilele acestea sosește la București o delegațiune de profesori sârbi din Belgrad, cari vor studia organizația facultății de medicină, cu scopul, ca în baza experiențelor câștigate la București, să completeze facultatea din Belgrad cu secțiunea medicală.

Lupta împotriva ofitei. Din Roma se anunță: D. Nitti, ministrul comerțului, a întrunit comitetul executiv al ligei antitubercolare, ca să studieze mijloacele spre a se întei lupta în contra ofitei. Se vor înființa comitete locale în toate orașele din Italia.

Duel între Croați. Din Agram se anunță: Al doilea vicepreședinte al dietei, Lukinic, membru al coalițiunii, a provocat la duel pe d. Zatluka, din partidul frankist, și precum se asigură, pe încă alți doi deputați din partidul Starcevitza, pentru cuvinte ofensatoare. D. Zatluka a refuzat duelul declarând că, ca un creștin convins ce este, nu poate să se bată.

D. Paul Lindenberg, cunoscutul scriitor german, care a publicat o serie de lucrări remarcabile asupra României se află în acest moment în București și a fost primit în audiență de M. S. regele Carol.

Aviator german dat în judecată pentru spionaj în Rusia. Consulul general din Petersburg a comunicat autorităților germane că aviatorul german Nissevski, care a fost arestat la Varșovia, va fi dat judecării pentru spionaj.

Un ministru care dansează — tango. Și adică pentru ce nu?

Acest ministru e Mac Ados, secretarul tezaurului Statelor-Unite, care a aflat la Atlanta spre a studia acest oraș, înființarea unei bănci regionale, se delectează, în timpul liber pe care îl are, dansând tango.

Dar tango dansat de ministrul american, e un tango personal, fantezist, am putea zice ministerial.

Cel din opoziție susțin că un apaș ca Mac Ados, nu putea să danseze tango apașilor din Argentina! Dar, opoziția când e mulțumită?

Din Brăila. Ca în toată țara, partidul liberal a avut majoritatea aleșilor în alegerile parlamentare. La colegiul I cameră: C. Alessiu și Const. Giani (liberali) aleși. La colegiul II cameră: St. Periețeanu (liberal) ales; 2 balotagii; la colegiul III camera: B. O. Spănu (liberal) ales.

La colegiul al II-lea de cameră s'au înscris pentru balotagiu: dnii N. Petrescu și I. G. Sasu (liberali); V. Budescu (cerc. comercial și cercul meseriașilor) și N. Th. Faranga, fost primar (conservator). Lupta e foarte încordată, fiecare dintre candidați având simpatii numeroase, deci șanse numeroase. Dar să așteptăm scrutiniul. Partidul naționalist, ca și în anul trecut — ba chiar și mai mult — a obținut, în persoana dlui Nicolae Iorga, toată încrederea brăilenilor. Dsa a întrunit 508 voturi provocând balotaj. D. Iorga a candidat la col. al II-lea și intrucât a reușit la Prahova, nu va mai candida la balotaj. La col. III, d. Cogălniceanu (naționalist) a obținut 187 voturi, lăsând la o distanță foarte mare pe ceilalți candidați cons și indep.

La col. I senat, a fost o luptă foarte mare. Au candidat dnii Nicu Filipescu și F. Apostol din partea partidului conservator și dnii N. Ionescu și D. Butărescu din partea partidului național-liberal; au reușit dnii Nicu Filipescu și N. Ionescu; la col. II senat pare a avea șanse candidații liberali: dnii L. Moldovanu și Gh. Cavadia.

Joi 30 Ianuarie a. c. trupa dlui A. B. Leonescu a jucat „O căsnicie” de d. Ursache, cu concursul dnei Ciucurescu dela Teatrul Național din București. Piesa e interesantă. Simplu, natural, fermecător, cald, apare rolul Zinchei în interpretarea dnei Ciucurescu. Dna Ciucurescu e cea mai mare comediantă a României și-i suntem recunoscători că s'a abătut și pe la noi, dându-ne puțință de a-i admira marele său talent. D. Leonescu, are numai câteva intrări, cânteva cuvinte de spus, câteva gesturi: atât; dar cetățeanul Ionită Pipirig, al dsale a smuls aplauze. Dsa e un artist mare, în fiecare rol ceva nou, ceva plăcut, potrivit. Din restul interpretării menționez pe dna Găiseanu (Didina) dsoara N. Angelescu (Elena) foarte bine în rolurile lor. Ceilalți mulțumitor.

Pentru 15 c. artiștii *Teatrului național* din București, anunță „Marșul nupțial” de H. Bataille, marele succes din anul trecut. Sperăm că sala va fi garnisită de tot ce Brăila are mai de seamă. — (I. B.)

„L'Intransigeant” a deschis de mai multă vreme o anchetă.

Scriitorii au fost întrebați ce operă le place mai mult din acelea pe cari le-au scris și care dintre ele a avut mai mare succes la librărie.

Transcriem aci răspunsul lui Maeterlinck. Marele scriitor al vremii noastre, a spus că îi place mai mult „poema pe care nu o va scrie niciodată”; și a afirmat că din lucrările sale publicul a cumpărat mai mult: „La Mort” și „La vie des abeilles”.

Englezii din Londra n'au încă teatru național. Se știe că Englezii nu au teatru național în capitala țării lor.

Aceasta constiute o lacună pe cât de vădită pe atât de ciudată.

E vorba însă ca să se repare o astfel de lipsă. Un ziar londonez anunță că în curând se va ridica la Londra — într'unul din cele mai frumoase cartiere — un teatru național în amintirea lui Shakespeare.

Teatrul va costa peste 1 milion și jumătate. Repertoriul lui — se spune — va consta din piese cu un anume caracter întocmai ca și repertoriul Comediei franceze.

Agitația sufragetelor engleze. Din Londra se anunță: Perechea regală și principele de Wales au asistat eri la o reprezentație teatrală. În timpul reprezentației, cinci sufragete au început să strige: De ce maltratați pe femei în închisori? Dați drepturi electorale femeilor!

Sufragetele au fost date afară din sala de reprezentație.

Excursiune la polul nord. Din New-York se telegrafiază că Peary, descoperitorul polului nord, face mari pregătiri în vederea unei excursiuni în regiunile polului sud. Peary a declarat că în apropierea polului sud se află un mare teritoriu sub stăpânire engleză, care încă n'a fost explorat.

Cum lucra Jules Claretie. Jules Claretie avea un procedeu foarte simplu. Toate romanele sale erau scrise pe hârtie albă și toate articolele de ziare pe hârtie verde. Colecționarii de autografe, care au putut să-și procure câteva din manuscrisele lui, au putut să constate că Jules Claretie procedea, pentru corectări, nu prin ștersături, dar prin adăugiri. Aproape fiecare linie de manuscris, avea 3—4 cuvinte suplimentare.

58 ani de lucru la dantele. La Bailleul (Belgia) a avut loc, zilele trecute la școala de dantelărie, o frumoasă ceremonie. M-me Lyon, femeia rectorului academiei din Lille, s'a dus în bătrâna cetate flamandă spre a remite, în prezența primarului, o medalie de argint însoțită de o primă ofertă din partea soc. industriale dela Nord, femeii Euphrasie Roeland, în vârstă de 91 ani, care timp de 58 de ani a lucrat fina dantelă zisă „valenciennes”, această minune de țesături și desenuri.

Record aerian. Inginerul Hans-Rudolf Berliner a plecat zilele trecute dela Bitterfeld (Germania) pe un sferic și a aterizat, fără incident în munții Urali, făcând acest traect în 47 ore. Distanța dela Bitterfeld la Urali este de 3000 klm.

Un deputat englez amendat. Sir Stuart Montagu Samuel, membru al parlamentului a fost zilele trecute amendat cu suma de 325.000 lei, deoarece acest deputat, prin casa sa de comerț a furnizat guvernului din India o enormă cantitate de mărfuri.

Or, un act promulgat de George III în 1782, interzice ori căruia membru al parlamentului să beneficieze direct sau indirect de o comandă făcută de stat.

Deci, Montagu a violat legea dela 1782, pe care era ținut, ca deputat, s'o știe.

O colecție de arme de 25 milioane. Wiljam Rigas, american foarte bogat locuind la Paris, a făcut un dar lui „Metropolitan Museum” din New-York, colecția sa de arme, evaluată de experți la 5 milioane de dolari (24 mil. franci). Cu colecția de tablouri, oferită în ultimul timp de Altman, această colecție este cea mai importantă din câte s'a oferit muzeelor. În colecția de arme se găsesc arme cari au aparținut lui Marcu Antoniu, Ludovic al XIII, Charles de Bourbon, Henric al III-lea, Carol Quintul etc.

Bucătăria modernă. Se mănâncă rău; se mănâncă prea mult; se mănâncă prea iute, — iată de ce se plâng cei bogați.

Care este remediul?

Foarte simplu; în loc de mai multe feluri, aduse repede unele după altele, să nu se servească decât două feluri și la intervale mai mari. În acest mod, bucatele vor câștiga în calitate și mesenii vor mânca mai în tihnă.

Educația fizică. În toată lumea civilizată cu reacțiune împotriva culturii excesive a spiritului, în detrimentul corpului, asistăm la triumful culturii fizice. Sporturile — dela cele mai delicate până la cele mai violente — iau o dezvoltare universală, pătrund în școli, în toate clasele sociale, constituind o simțitoare îmbunătățire a rasei, și de cele mai multe ori o imperioasă lecție de estetică.

Inceputul l'a făcut Anglia, care prin exercițiile fizice, prin sănătatea organismului, prin circulația vie și regulată a sângelui, a reușit să se înlătore melancolia și spleenul cu care copleșea sufletul o climă brută, încărcată de ceață și de nori.

Obesitatea teutonului, care se complăce în libațiuni cu berea toropitoare, a fost transformată prin sporturi, într'o musculatură forte și armonică. Neurastenia francezului a fost combătută cu succes prin sporturi, prin cultură fizică ce echivalază supra-activitatea spiritului.

Până astăzi singurul remediu al turburărilor care bântuie spiritul modern, este cultura fizică care pune echilibru și armonie între corp și suflet.

Urmând curentului european, generația din țara noastră a început să se pasioneze de sporturi.

Sborurile ministrului Churkil. Din Londra se anunță: Ieri, cu toate că bătea un vânt puternic, ministrul marinei Churchill a făcut o ascensiune cu aeroplanul. Ministrul a sburat de pe câmpul de aviațiune spre mare pentru a constata, dacă submarinile pot fi observate din aer. Ministrul a condus singur aparatul, având un pilot ca pasager.

Ziarele desaproabă îndrăsneala ministrului, făcând aluzii la accidentul ce s'a întâmplat aviatorului Kemp, care se înălțase tot ieri cu un pasager. Kemp a căzut dela o înălțime de 10 me-

tri. Pasagerul a rămas mort pe loc. Kemp e grav rănit.

Un inventator francez, a experimentat niște săgeți incendiare în potruva dirigeabilelor. Inventatorul a aruncat din vârful turnului Eiffel, două săgeți de acestea care când au ajuns jos, au explodat. Experiența a reușit și se crede că aceste săgeți vor avea „succes” în flota aeriană.

Dr. Alexis Carrel, care se ocupă și cu chestiunea vindecării cancerului prin ajutorul radiului, a descoperit că numai razele beta vindecă teribila boală, pe când razele gamma contribuie la întinderea cancerului. În legătură cu aceasta, Dr. Abbe a descoperit un aparat care permite izolarea diferitelor raze.

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la Weinberger János în Arad.

x **Faci mare economie de bani!** dacă pregătești acasă din esență rom, licher, cognac și rachiu: Esență de rom 40 fileri; Esență de licher 50 fileri; Esență de cognac 40 fileri; Esență de rachiu 30 fileri. Instrucțiune pentru modul de întrebuintare gratis. 1 litru de rom englez veritabil cu sirop de ananas sau vanilia, cu o cutie de tea numai 2 cor, 40 fileri. — Prețurile romurilor cumpărate dela societatea funcționarilor per litru 3 și 5 cor. Ceaiuri veritabile rusești și chineze per decagram 8, 10, 12, 16 și 20 fileri, ori în pachete originale. Prețuri speciale: 1 litru cognac cor. 3.—; 1 litru rachiu de drojii cor. 2.40; 1 litru rachiu de prune cor. 3.—; 1 litru licher orice soi cor. 3.—; 1 litru spirt denaturat 96% cor. 2.60. Comandele poștale se expediază imediat. — De vânzare la FEKETE MIHÁLY, drogheria la „Inger”, Marosvásárhely, vis-à-vis de Transsylvania. — Șampanii și vinuri. Ciocolată. Prăjituri pentru ceai. (Fe 1523.)

x **In atențiunea bolnavilor!** Balsamul Mittelman pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înmuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelman, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Mi 1621)

ECONOMIE

Bursa de cereale din Budapesta.
(După 50 kgr.)

— 27 Februarie.

Grâu pe Aprilie	12.34
Grâu pe Mai	12.20
Grâu pe Octomvrie	10.05
Secară pe Aprilie	9.33
Secară pe Octomvrie	8.64
Ovăs pe Aprilie	7.59
Ovăs pe Octomvrie	7.63
Porumb pe Mai	6.74

Bibliografie.

A apărut:

„Flambura” revistă literară, politică și economică, cu un bogat sumar. Apare în Salonic. Proprietar: Dr. G. Badralex. Director: G. Ceara.

Nr. 38. Din umbra satelor. Povestiri și icoane. 20 fil plus 5 fil. porto.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Nicolae Giurgeca, Murani. Am primit 7 cor. ca abonament până la 31 Martie 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Caut un conducător de cancelarie (substituit de avocat sau candidat cu praxă deplină.)

Dr. Eugen Mezei
advocat.

Me 1881—3

Felvincz.

Candidat cu practică află aplicare momentană la

Dr. Andreiu Pop

(Po 1890)

advocat

Huedin (Bánffyhungyad)

Scriitor

cu practică în afacerile notariale se caută în cancelaria notarială din Galsa.

Condițiunile ulterioare se vor stabili cu concurentul. **Al. Grozescu**, notar, Galsa. Go 1889

UN

CANDIDAT DE ADVOCAT

cu praxă află aplicare momentană în cancelaria avocatului **Dr. Octavian Cernea** în Zărnești (Zernest).

(Ce 1871)

ANUNȚ.

O mașină de treerat mână de motor cu benzin, în stare bună, împreună cu toate instrumentele aparținătoare, din cauza neînțelegerii dintre societari pe lângă condițiuni favorabile se află de vânzare. Lămuriri atât verbale cât și în scris se pot cere dela

MIA BLAGOE, econ.

NAGYCSANÁD up Kicsanád (Torontál m.)
Ba 1883—3

NIC. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitorie artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisanădiei 43.

o ascuțitorie pentru cuțite artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută tofelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbel ofer garanția cea mai mare.

Vi 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefuii de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

ANUNȚURI
se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta.

MINISTERUL FINANTELOR
Direcțiunea Contabilității Generale a Statului
și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 166766

din 25 Ianuarie 1914.

PUBLIICAȚIUNE

A 22-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 5% amortibilă din 1903, imprumutul de Lei 185,000.000, se va efectua în ziua de 16 Febr (1 Martie) 1914, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului Finanelor, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în „Monitorul Oficial” Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 1,251.000 în proporția următoare:

42	titluri à	5000 lei	210.000 lei
148	" "	2500 "	370.000 "
384	" "	1000 "	384.000 "
574	" "	500 "	287.000 "

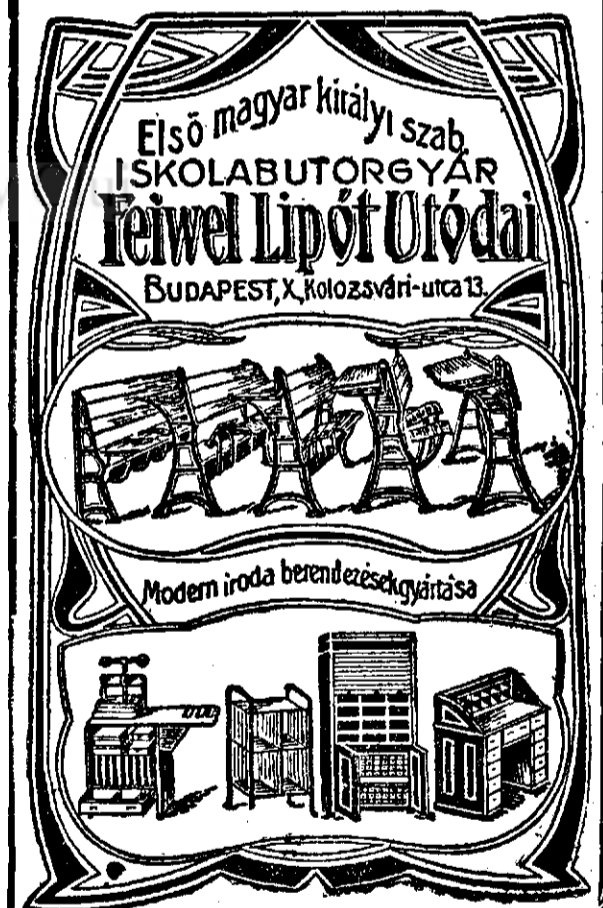
1148 titluri p. o valoare nom. de 1.251.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Contabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.

D. Petrovici.

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate sistem „Feivel”, „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru

Fe 1288

Prețurent gratis.

„grădinile de copii.”

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.		1914.	
1 Februarie		25 Ianuarie	1 Februarie
ACTIV			
209 090 217	152 416 217 } stoc metalic { aur . . . 152 069 467 56 674 000 } (trate consid. ca aur 56 642 000)	207 597 500	208 711 467
1 886 823	Argint și diverse monede	1 470 473	1 526 779
147 342 310	Portofoliul român și străin	184 303 711	178 816 933
34 332 157	{ 17 244 700 Impr. pe pe ef. publice 23 719 301 33 868 600 Impr. pe ef. publ. în ot. crt: 40 029 000 16 087 457 16 781 143 din care nu s'au ridicat lei 18 140 374 21 888 626 }	48 038 021	45 607 926
13 273 740	Imprumutul Statului (fără dobândă)	12 802 059	12 802 059
11 999 891	Efectele Capitalului social	11 987 109	11 999 674
17 319 947	Efectele fondului de rezervă	16 945 877	16 945 877
4 150 .81	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 070 281	4 070 281
6 397 919	Imobile	6 545 537	6 545 847
856 171	Mobilier și mașini de imprimerie	999 234	1 003 591
411 576	Cheltuieli de Administrațiune	321 277	350 425
108 614 687	Efecte și alte valori în păstrare	145 475 767	144 934 467
109 887 277	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	110 977 427	108 299 727
42 095 903	Conturi curente	13 253 132	12 801 342
9 695 955	Conturi de valori	23 855 623	23 818 021
5 947 49	Conturi diverse	7 887 702	9 282 414
722 792 376		796 530 593	787 516 830
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
34 219 790	Fond de rezervă	36 794 298	36 794 298
4 993 401	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 309 358	5 309 358
397 128 170	Bilete de bancă în circulațiune	414 008 870	407 587 380
906 500	Dobânzi și beneficii diverse	854 976	1 087 711
25 866 615	Conturi curente și recipise la vedere	29 028 586	30 414 481
218 501 964	Efecte și alte valori de restituit	256 453 194	253 234 194
29 175 937	Conturi diverse	42 081 311	41 089 408
722 792 376		796 530 593	787 516 830

Taxa: Scout 6%, Dobânda 6%

Bătăturile, scortoșenia pielii, arciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francat
1 corcană 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la progătitor: Dr. E. FLESCN. farmacie la „COROANĂ” la Győr.

Pruni bosnieci
„Regina Balcanilor”, — „Regina Bosniei” și — „Țarul Dușan”.

ultoi puternici, de doi-trei ani încercați în Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poamele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici
în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și școala mea de pruni se găsește în cel mai splendid ținut cu pruniște din Bosnia. Premiat cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-herțegovinean, precum și la expoziția din 1896 dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de argint, în 1900 la expoziția universală din Paris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultoi puternici, pe ales, de 3 ani cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia)
Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr. cor. 6.— dela Brčko.
(Ko 1841—20)

Călbeaza la oi, capre, porci și vite mari (boi și vaci) se vindecă numai prin me icina probată a apote arului **SIMION ONICIU** din Abrud (Abrudbánya).

D doză (porție) pentru o oale costă 60 fl. — O doză (porție) pentru vite mari costă 3 coroane.

On public e rugat, ca dintr'o comună să se unească mai mulți la comande, căci plata poștei le vine așa mai ieftin. La comande peste 100 cor. jumătate din preț să se trimită înainte, comande de probă nu se trimit mai puțin decât pentru 10 oi. — Comandele se pot face numai dela:

SIMION ONICIU, apotecar în Abrud (Abrudbánya).

SCRISORI DE MULTĂMITĂ.

St. Dle Oniciu! Medicina trimisă pentru 10 oi de probă, a avut efect foarte bun, pentru care așa din partea mea, cât și dela cultivatorii de oi, primiți mulțămirile noastre. Acum te rog pentru 151 oi medicină expres. Celelalte comande vor urma. — Nagylaposnot. — Cu toată stima:

Aurel Bărsan m. p., comerciant.

Medicina trimisă de D-ta a avut rezultat bun; vitele de Schweitz au făcut în pace și încep a se întrâma; le-a folosit minunat; să trăiți la mulți ani și Vă doresc, ca Dumnezeu să vă ajute a pregăti medicinile comandate bine și de grabă.

Vasile Pop m. p., (Ragla).

Aduc mulțumirile mele; doctorele contra călbezii sunt foarte bune. Olor, cari au fost cu gușă după ce au luat doctoria, li s'au tras gușele și o parte din ele o făcut.

Nicolae Dadarlat din Mândra (Alba-Inferioară).

Medicina de probă a avut deplin efect, vă rog deci încă pentru 30 oi, să le putem mântui de peire.

Alexandru Cordos m. p., din Recea-Cristur.

St. Dle! Cu leacul contra călbezei ce am procurat dela Dv. am probat cu 10 oi dovedindu-se de foarte bună, am tăiat una după 2 săptămâni de folosință și n'am mai găsit în ea decât 6 fire și acele încă moarte, de aceia vă rog încă pentru 30 oi, cât mai îngrabă. — Somostelke, 29 Dec, 1913. Ian Frâncu m. p. com.

St. Dle apotecar! Probând leacul Dv. contra călbezei, m'am convins că e foarte bun, căci după 48 de ceasuri, lapdă călbeaza moartă în gunol. — Cea mai mare mulțămire îi aduc din inimă. — Mihaești (Hunyad-Dobra) 1914 I. 21.

Martinescu George I. Alexandru.

Alife „Măgnas” p. față:
singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petolei din față, crepării pielii, reșatelor și contra tuturor boalelor de piele. După întrebunțarea unei singure tegle dispar sbârciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnas” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Măgnas” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnas” pentru mâni:
foarte folosit pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbârcite. E de prisos a se mai întrebunța glicerina și vaselin, deoarece efectul cosmeticului „Măgnas” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebunțat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:
mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copil. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:
mijloc excelent contra reumei și podagrai, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebunțări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 150 fl.

Spirit „Cappilloform”:
singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:
cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru impedarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:
mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apett, înecării scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 150 fl.

Vopsitor pentru păr:
în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:
rodă părului cărunț culoarea orginală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:
precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebunțare a prafului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:
singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

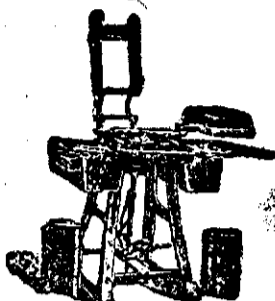
KELEMEN SÁNDOR ZILAH. — Vă păziți de imitații!

Să ne păzim de imitații și falsificațiuni.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o oboseală dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți cei ce târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a cetit-o în ziarul acesta.

VALORIZARE de NISIP!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriei următoarelor cataloage și prospecte
Sa 985-36

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.

F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de ciment pentru lucru de mână.

B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și ciment.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Fabrică de mașini p. industria de nisip.

SZANTO ÉS BECK

ingineri

BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

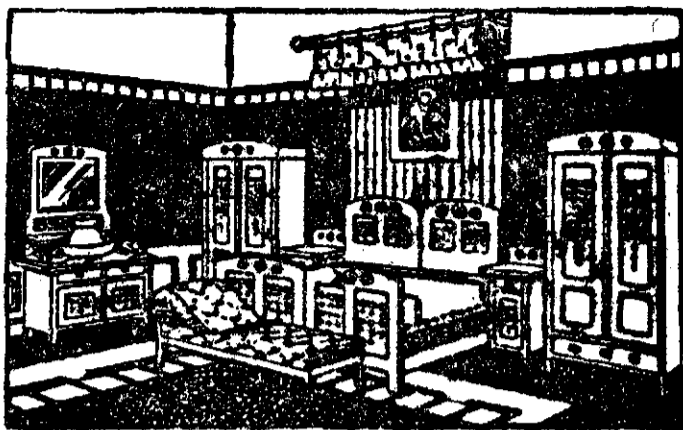
VĂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44-46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 118-120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Kovald Péter és Fia

atelier pentru vopsitoria de stufe, tort și blane, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, atelier și prăvălie VII., Szövetség-utca 35-37.

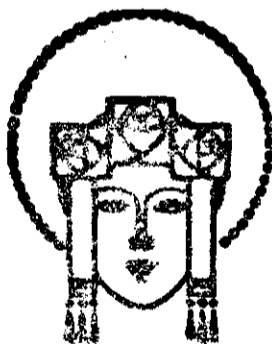
TELEFON: József 18-00 și József 15-71.

Secție postală deosebită pentru comanda din provincie.
Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei.
Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

Fiecare trebuie să știe că fotograficul

VICTOR MYSZ DIN SIBIIU

și-a vândut atelierul din strada de mai nainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în

SIBIIU, str. Elisabeta nrul 34.,

unde execută totfelul de fotografieri artistice cu prețuri convenabile. — Fotografilor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1587)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dormitoare, prânzitoare, saloane și tapeterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construește toate lucrările de lipsă pentru biserici vechi și noul și binale, pe lângă executarea cea mai solidă; promptă și pe lângă garnituri.

Telefon: 47.

(Pe 1348)

Telefon: 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acești nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU n. se ală

în nouele noastre localități

din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei ai renumitei mașini de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și ai mobilelor americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

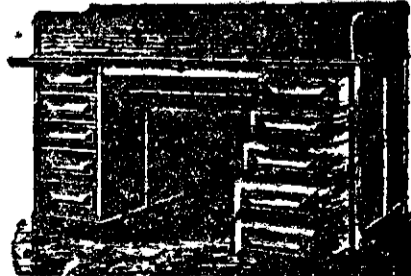
Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor conducătorilor, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stimă

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

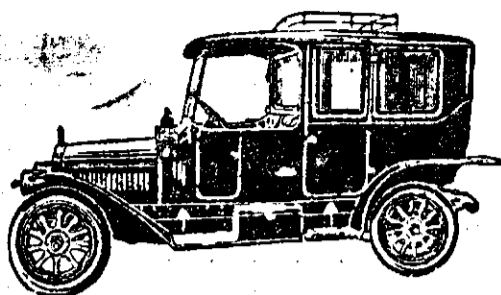
prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

Reparaturi de motoare și automobile în orice
mărime execută în atelierile mecanice de mașini

W. BENKER

SIBIIU, Lederer-gasse nrul 30.

Specialitate: Aparate electromagne-
tice de aprins. — Roți dințate, tăiate.

Be 1276

DR. JULIUS VON SIMON

Operator, medic-șef al casei județiane de
bolnavi ambulator pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirur-
gicale, vizitațiuni cu raze Röntgen, tratament
spec. cu Röntgen, galvanizațiune-electrolyse,
— — masaj vibratio-electric. — —

Si 1593

La dorință stau la dispoziție camere confortabile pentru bolnavi.

În urma aranjamentului perfect e posibilă orice operațiune.

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din SIBIIU str. Heltauer 9

este cele dintâi și unicul ma-
gazin de pianuri și harmoniuri

al Transilvaniei, al cărei proprietari
sunt specialiști în construirea
pianurilor și au și diplomă de
conservator. Oferă on public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

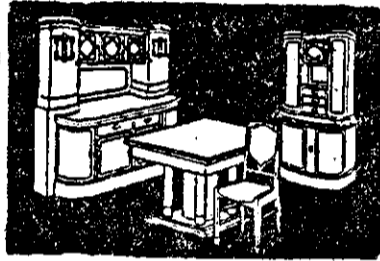
instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu
cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

==== (Casa proprie). ====

Pregătește orice lucrări din acest
ram atât noi cât și reparaturi; In-
crări pentru clădiri, aranjamente
complete pentru școale, biserici,
locuințe, birouri etc., din material
bun și uscat după model sau din
combinație proprie. — Prețuri con-
venabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sporocasa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții
în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra
accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospecte, ta-
rife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu legături — pot fi primite
oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare
fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ABAD, BÉ-
KES, CSANAD, BIHOR, TIMIS, JOBONTÁL, CARAS—EVERIN **Arad** str. Jozseffőherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
Ba 240—156) Telefon nr 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

„ZLĂGNEANA”

institut de credit și economii societate pe acții în ZLAGNA.

Active

Co Bilanț încheiat în 31 December 1913

Pasive

Numărar	2935'97		Capital social	100000	—
Postsparcassa r. ung.	142'54	3078'51	Fond de rezervă*)	50546	82
Cambii în portfel		462578'01	Depuneri spre fructificare	312411	99
Imprumuturi hipotecare		61321'49	Cambii reescomptate	141737	41
Obligațiuni cu caventați		143	Avans pe efecte	27600	—
Conturi corente cu acoperire		21679'15	Imprumuturi hipotecare cedate	6240	—
Efecte publice	44800'—		Conturi corente și diverse conturi credit	18543	92
Acții dela bănci	13150'—	57950	Interese transitorii anticipate	8579	09
Casele proprii	48600'—		Dividendă neridicată	553	—
Realități cumpărate dela licitație	1680'61	50280'61	Profit curat	12496	28
Magazin de cereale		480			
Debitori la bucate și diverse conturi deb.		18697'74			
Mobilier		2500			
		678708'51			678708'51

*) Cu dotațiunea anului acest. C. 53119'64

Spese

Co Perdere & Profit

Venite

Interese de depuneri	19573'03		Interese de escompt	26139'37	
„ fondului de rezervă	1944'88	21517'91	„ hipotecare	4905'23	
Salare	5269'88		„ cont corent	2219'47	
Relut de quartir	666'66		„ efecte	2193'12	
Chirie	900'—		„ diverse	29'35	35486'54
Spese de birou	1821'96		Proviziuni și câștig la bucate		13993'44
Porto	365'90		Chiria caselor proprii		2584'81
Marce de prezentă	1190'—	10214'40			
Dare directă și comunală	5084'97				
Dare de interese de depuneri	1957'30				
Competințe de timbru	55'80	7098'57			
Amortizări: din casele proprii	328'63				
„ din mobilier	409'50	738'43			
Profit curat		12496'28			
		52064'79			52064'79

ZALATNA, 31 December 1913.

Virgil S. Crișan m. p.
contabil.Nicolae Olariu m. p.
director executiv.

DIRECTIUEA:

Nicolae Cristea m. p.
președinte.Victor Damian m. p.
vice președinte.Petru Popoviciu m. p.
membr. direcț.Dr. Ioan Pop m. p.
membr. direcț.Alecsandru Baieșan m. p.
membru direcț.Dumitru Mogușiu m. p.
membru direcț.Stefan Corpade a Anii m. p.
membru direcț.

Subsămnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

ZALATNA, la 31 Decembre 1913.

Ioan Fodorean m. p.
președinte.

Parteniu Duca m. p.

Ioan Ursa m. p.

Dionisiu Costea m. p.

Dr. Candin David m. p.

ZALATNA, 25 Februarie 1914.

Constantin Popp
revizor expert al „Solidarității”.

Florărie nouă de flori naturale.

(la 1800)

Aduc la cunoștința on public din loc și provincă, că în primele zile a lui Februarie voi deschide în Arad, str. Zrinyi (Palatul-Bohus), o elegantă

florărie de flori naturale,

unde voi ținea în permanentă mare asortiment de flori tăiate, în oluri și flori decorative. — Cununi și buchete execut grabnic și expediez acasă cu prețuri foarte convenabile și cu mult gust după moda din orașele mari.

Rog binevoitorul sprijin
Cu distinsă stimă:

Jánossi Károly

grădinar artistic și decorativ